

Cuối tuần

LÂM ĐỒNG

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CSVN TỈNH LÂM ĐỒNG TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN, NHÂN DÂN LÂM ĐỒNG

SỐ 309
(4637)
THỨ BẢY
15 - 10
2016

3 Tạo dựng
“hệ sinh thái”
khởi nghiệp,
phát triển
doanh nghiệp

6 Rong ca xuyên
mùa màng,
thời tiết,
cỏ cây

Bút ký:
NGUYỄN HÀNG TÌNH

TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM ĐÀ LẠT

Hành trình 40 năm xây dựng và phát triển²

(XEM TRANG 4)

Tiến bước dưới mái trường. Ảnh: PV

1 TUẦN CON SỐ

Đến năm 2020, có ít nhất 35% trẻ em người DTTS trong độ tuổi nhà trẻ và 90% trẻ em DTTS trong độ tuổi mẫu giáo; trong đó, 100% trẻ em trong các cơ sở giáo dục mầm non được tập trung tăng cường tiếng Việt phù hợp theo độ tuổi.

Nguồn: UBND tỉnh

Vấn đề cuối tuần

Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công

Về vai trò và sức mạnh của nhân dân trong lịch sử, từ thực tế của dân tộc Việt Nam qua ngàn năm chống xâm lăng, xây dựng và bảo vệ đất nước đã khẳng định “người chèo thuyền là dân, người lật thuyền cũng là dân”. Chủ nghĩa Mác - Lênin nhất quán quan điểm: Sức mạnh của quần chúng nhân dân là vô địch; cách mạng là sự nghiệp của quần chúng. Sức mạnh của quần chúng chỉ được phát huy khi họ được tổ chức lại do một đảng chân chính lãnh đạo. Kế thừa và tiếp thu những luận điểm ấy, từ khi mới thành lập và xuyên suốt 86 năm lãnh đạo sự nghiệp cách mạng, Đảng Cộng sản Việt Nam đã đánh giá cao ý nghĩa chiến lược và đặc biệt coi trọng công tác vận động, tập hợp nhân dân.

Công tác dân vận nhằm tập hợp, phát huy sức mạnh của nhân dân vì sự nghiệp cách mạng, vì lợi ích chung. Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ rõ: “Lực lượng của dân rất to. Việc dân vận rất quan trọng. Dân vận kém thì việc gì cũng kém. Dân vận khéo thì việc gì cũng thành

công”. Trong mối quan hệ gắn bó mật thiết, hữu cơ giữa Đảng và Dân, Người yêu cầu “việc gì có lợi cho dân phải hết sức làm, việc gì có hại cho dân thì phải hết sức tránh” và căn dặn: “Sử ta dạy cho ta bài học này: Lúc nào dân ta đoàn kết muôn người như một thì nước ta độc lập, tự do. Trái lại lúc nào dân ta không đoàn kết thì bị nước ngoài xâm lấn”.

Giáo dục, thuyết phục, vận động và tập hợp quần chúng bằng những hình thức tổ chức phù hợp được Chủ tịch Hồ Chí Minh quan tâm rất sớm. Xuất phát từ nhận thức muốn có sức mạnh của lực lượng quần chúng đông đảo nhất tham gia vào tiến trình thay đổi xã hội cũ bằng một xã hội mới tiến bộ, không thể để quần chúng hành động tự phát, ngược lại đòi hỏi lực lượng quần chúng đông đảo ấy phải có hành động tự giác. Muốn quần chúng hành động tự giác, họ phải được giác ngộ, phải được giáo dục và tổ chức lại. Vì vậy, Người thường xuyên chú ý đến công tác tuyên truyền, vận động nhân dân... (XEM TIẾP TRANG 2)

Về làng rau Trà Quế

(XEM TRANG 8)

Rau Trà Quế được trồng theo phương pháp hữu cơ truyền thống. Ảnh: Internet

“Hành chính phục vụ” doanh nghiệp

XUÂN TRUNG

C hưa khi nào cụm từ “Thành phố khởi nghiệp”, “Quốc gia khởi nghiệp”... lại được nhắc nhiều trong thời gian gần đây. Điều đó cho thấy, việc phát triển công đồng doanh nghiệp, đội ngũ doanh nhân trong tiến trình phát triển kinh tế và hội nhập kinh tế thế giới, đặt ra những đòi hỏi phải tạo môi trường đầu tư thông thoáng, kinh doanh thuận lợi làm “bệ phóng” cho doanh nghiệp trở thành “động lực phát triển kinh tế”. Để thúc đẩy phát triển, nâng cao chất lượng doanh nghiệp trong nền kinh tế thị trường mang tính cạnh tranh gay gắt, Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc đã yêu cầu hệ thống chính quyền cần phải đổi mới phương thức chỉ đạo, điều hành từ “mệnh lệnh hành chính” sang “Chính phủ kiến tạo và phục vụ” người dân và doanh nghiệp. Sự “kiến tạo” đó tập trung vào xây dựng thể chế kinh tế, ban hành các cơ chế chính sách đầu tư, kinh doanh thông thoáng nhằm thu hút nguồn lực đầu tư; đồng thời “phục vụ” tốt nhu cầu nhà đầu tư, tháo gỡ khó khăn, hỗ trợ doanh nghiệp phát triển.

Còn nhớ, cách đây không lâu, tại lễ công bố “một số cơ chế, chính sách đặc thù” phát triển thành phố Đà Lạt, Lâm Đồng, đích thân Thủ tướng đã chỉ đạo: Lâm Đồng và thành phố Đà Lạt phải coi những “đột phá” mạnh mẽ về cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh; đội ngũ cán bộ phải phục vụ tốt người dân và doanh nghiệp. Đó là môi trường mà doanh nghiệp, nhà đầu tư đến đầu tư, kinh doanh ở Đà Lạt, Lâm Đồng cảm nhận được sự thông thoáng, cởi mở,

được tạo điều kiện thuận lợi và coi sự thành công của doanh nghiệp là thành công của các cấp chính quyền.

Thực tế trong thời gian qua, thực hiện Nghị quyết 35 của Chính phủ, UBND tỉnh Lâm Đồng đã ban hành kế hoạch hành động về việc hỗ trợ và phát triển doanh nghiệp đến năm 2020, trọng tâm đặt ra đó là: Kiến tạo một môi trường kinh doanh thuận lợi cho doanh nghiệp phát triển, giúp doanh nghiệp tận dụng và phát huy tối đa tiềm năng, lợi thế của địa phương; hình thành ngày một nhiều doanh nghiệp có năng lực cạnh tranh tốt thông qua chất lượng

Tính đến cuối tháng 9 năm 2016, trên địa bàn toàn tỉnh đã có 652 doanh nghiệp thành lập mới, tăng 24%; số lượng đơn vị trực thuộc thành lập mới 245 đơn vị, tăng 2,9% so với cùng kỳ.

sản phẩm và dịch vụ, đáp ứng nhu cầu người tiêu dùng. Bên cạnh đó, có cơ chế khuyến khích các hộ kinh doanh khởi nghiệp thành lập doanh nghiệp mới. Mục tiêu đưa ra, hàng năm bình quân có tỷ lệ doanh nghiệp đăng ký kinh doanh tối thiểu 15% và phấn đấu đến năm 2020 khối doanh nghiệp tư nhân đóng góp khoảng 60% GRDP của tỉnh.

Để đạt được mục tiêu trên cần coi “doanh nghiệp là động lực phát triển kinh tế”, vì vậy, Chủ tịch UBND tỉnh Đoàn Văn Việt đã cam kết “đẩy mạnh cải cách hành chính, cải thiện môi trường đầu tư theo hướng công khai, minh bạch và đồng hành cùng doanh nghiệp, lấy doanh nghiệp làm đối tượng

phục vụ, kịp thời xử lý các kiến nghị, giải quyết các khó khăn của doanh nghiệp trong quá trình kinh doanh, sản xuất theo tinh thần Nghị quyết 19 của Chính phủ”. Cùng với đó là quyết tâm cải thiện chỉ số năng lực cạnh tranh cấp tỉnh ngay trong năm 2016 và các năm tiếp theo lọt vào nhóm 10 tỉnh, thành có chỉ số PCI tốt nhất. Và đề ra các giải pháp, tập trung chỉ đạo đẩy mạnh thực hiện kế hoạch hành động cụ thể gắn với đổi mới và nâng cao chất lượng quản lý điều hành, cải cách thủ tục hành chính, cải thiện chỉ số hiệu quả quản trị và hành chính công... mà Chủ tịch chỉ ra với nguyên tắc “hành chính phục vụ” người dân và doanh nghiệp.

Những nỗ lực của tỉnh đã được đền đáp bởi sự phát triển về số lượng doanh nghiệp và quy mô vốn đầu tư, kinh doanh sản xuất tăng cao đột biến so với năm trước. Tính đến cuối tháng 9 năm 2016, trên địa bàn toàn tỉnh đã có 652 doanh nghiệp thành lập mới, tăng 24%; số lượng đơn vị trực thuộc thành lập mới 245 đơn vị, tăng 2,9% so với cùng kỳ. Đáng chú ý hơn, tổng vốn đăng ký đầu tư của các doanh nghiệp thành lập mới hơn 5.408 tỷ đồng, tăng 286% so với cùng kỳ. Từ đó nâng tổng số doanh nghiệp đăng ký còn pháp nhân lên 6.317 doanh nghiệp với tổng vốn đăng ký 58.382 tỷ đồng và tổng số đơn vị trực thuộc trên địa bàn toàn tỉnh 2.466 đơn vị tính tới thời điểm hiện tại.

Từ chuyển biến của bộ máy “hành chính phục vụ” đã mang lại kết quả khả quan, tạo chất “xúc tác” và cảm hứng cho môi trường khởi nghiệp, phát triển kinh doanh tại Lâm Đồng thời gian qua và sẽ còn tiếp tục “đâm chồi nảy lộc”.

Lựa chọn đơn vị tư vấn nước ngoài thực hiện đồ án quy hoạch thành phố Bảo Lộc

Trong buổi làm việc mới đây, Chủ tịch UBND tỉnh Lâm Đồng Đoàn Văn Việt đã chỉ đạo các sở, ngành và UBND thành phố Bảo Lộc phải mở rộng việc lựa chọn các đơn vị tư vấn có kinh nghiệm, năng lực thiết kế đô thị hiện đại từ các nước châu Âu, Mỹ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore... để thực hiện đồ án quy hoạch điều chỉnh chung thành phố Bảo Lộc và vùng phụ cận đến năm 2035, tầm nhìn đến năm 2050. Là một thành phố trẻ, Bảo Lộc cần có bản sắc riêng, trong tương lai xác định là tỉnh lỵ của tỉnh Lâm Đồng khi Đà Lạt và các vùng phụ cận trở thành thành phố trực thuộc trung ương. Về yêu cầu quản lý đô thị của chính quyền địa phương, trong quá trình lập đồ án quy hoạch điều chỉnh thành phố Bảo Lộc cần xem xét các yếu tố tác động đối với vùng phụ cận, các chuỗi đô thị và vùng chức năng khác trên địa bàn, phù hợp với nhiệm vụ quy hoạch xây dựng vùng tỉnh Lâm Đồng đến năm 2035, tầm nhìn đến năm 2050 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt ngày 28/6/2016. **VĂN VIỆT**

Bảo Lâm nhân rộng Mô hình “Thắp sáng đường quê”

Theo Ban Chỉ đạo xây dựng nông thôn mới (NTM) huyện Bảo Lâm, trong khuôn khổ nội dung Chương trình xây dựng NTM, huyện Bảo Lâm đã triển khai Mô hình “Thắp sáng đường quê” do Đoàn Thanh niên ở các địa phương đảm nhiệm. Nhờ đem lại hiệu quả thiết thực, mô hình này đã được nhân rộng và hiện đang “lan tỏa” đến 8 trong tổng số 14 xã, thị trấn trong toàn huyện.

Những đơn vị tiêu biểu trong việc triển khai thắp sáng đường quê là xã Lộc An, xã Lộc Quảng, xã Lộc Đức, xã Lộc Thành, xã Lộc Nam... Toàn huyện đã vận động đoàn viên, thanh niên và nhân dân đóng góp trên 600 triệu đồng và nhiều ngày công lao động để tham gia lắp đặt 80 km hệ thống chiếu sáng ban đêm trên các tuyến đường giao thông nông thôn, với trên 1.200 bóng điện compact. Trong đó, đơn vị tiêu biểu nhất là xã Lộc An. Xuất phát từ một xã được chọn làm điểm xây dựng NTM, xã Lộc An là đơn vị đầu tiên triển khai Mô hình “Thắp sáng đường quê”. Với nguồn kinh phí vận động đóng góp hơn 150 triệu đồng, hiện nay, xã Lộc An đã lắp đặt bóng điện compact chiếu sáng ban đêm gần 20 km đường giao thông nối liền với trung tâm xã và các tuyến đường liên thôn, liên xóm đông dân cư. **XUÂN LONG**

HỘI VHNT LÂM ĐỒNG:

Khai mạc trại sáng tác văn học nghệ thuật “Nông thôn mới” tại Đơn Dương

Trong 7 ngày từ 11 - 17/10/2016, Hội VHNT Lâm Đồng đã phối hợp cùng Huyện ủy, UBND huyện Đơn Dương tổ chức trại sáng tác văn học nghệ thuật với chủ đề “Nông thôn mới”.

Tham dự trại viết, 20 văn nghệ sĩ là các nhà văn, nhà thơ thuộc Hội VHNT Lâm Đồng sẽ tiếp cận, thâm nhập thực tế phong phú sôi động để nắm bắt được

tinh thần, khí thế xây dựng nông thôn mới trong đời sống lao động sản xuất của nhân dân. Từ đó kết tinh thành những trang viết phản ánh sinh động đời sống lao động sản xuất của nhân dân, những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội mà Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Đơn Dương đạt được trong công cuộc xây dựng nông thôn mới.

Tại trại sáng tác các văn nghệ sĩ đã đi tham quan các danh lam thắng cảnh, các di tích lịch sử văn hóa của huyện Đơn Dương và các mô hình sản xuất nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao như: cơ sở sản xuất giống, cơ sở chế tạo sản xuất nông cụ phục vụ nông nghiệp, hồ Đa Nhím, Đài tưởng niệm Dran, chùa Sắc Tứ Giác Nguyên, nhà thờ Ka Đơn... **QUYÊN**

Dân vận khéo...

... từng bước xây dựng lực lượng cách mạng. Ngày 15/10/1949, Chủ tịch Hồ Chí Minh dưới bút danh X.Y.Z viết bài báo “Dân vận” đăng trên Báo Sự thật, số 120, đã chỉ rõ bản chất dân chủ của chế độ xã hội mới, đó là:

*“Bao nhiêu lợi ích đều vì dân.
Bao nhiêu quyền hạn đều của dân.
Công việc đổi mới, xây dựng là trách nhiệm của dân”...*

Cũng ở bài báo này, Người đưa ra khái niệm: “Dân vận là vận động tất cả lực lượng của mỗi một người dân không để sót một người dân nào, góp thành lực lượng toàn dân, để thực hành những công việc Chính phủ và Đoàn thể giao cho”.

Công tác dân vận là trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, trong đó “Đảng lãnh đạo, chính quyền tổ chức thực hiện, Mặt trận Tổ quốc, đoàn thể làm tham mưu và nòng cốt”. Phương thức lãnh đạo công tác dân vận phải gắn liền với công tác xây dựng Đảng, Nhà nước trong sạch vững mạnh. Mọi quan

điểm, chủ trương của Đảng, pháp luật của Nhà nước phải phù hợp với lợi ích của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân. Báo cáo chính trị của BCHTW Đảng khóa XI tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng đề ra phương hướng tiếp tục đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác dân vận, tăng cường quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân, đã xác định: “Củng cố vững chắc niềm tin của nhân dân đối với Đảng, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc và mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân; tập hợp, vận động nhân dân thực hiện tốt các chủ trương của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước; phát huy sức mạnh to lớn của nhân dân, tạo thành phong trào cách mạng rộng lớn xây dựng và bảo vệ Tổ quốc”... Đại hội XII của Đảng cũng yêu cầu: Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng về công tác dân vận trong điều kiện phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế. Đội ngũ cán bộ, đảng

viên phải thật tin dân, trọng dân, gần dân, hiểu dân, học dân, dựa vào dân, có trách nhiệm với dân. Giải quyết kịp thời, có hiệu quả những bức xúc, những kiến nghị chính đáng của nhân dân và khiếu nại, tố cáo của công dân. Kịp thời thể chế hóa đường lối, chủ trương của Đảng thành chính sách, pháp luật phù hợp với thực tiễn và đáp ứng lợi ích, nguyện vọng chính đáng của nhân dân. Tiếp tục thể chế hóa, cụ thể hóa mối quan hệ “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ”, nhất là nội dung nhân dân làm chủ và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”...

Thiết thực đưa Nghị quyết đại hội Đảng các cấp vào cuộc sống, nhân kỷ niệm 86 năm Ngày truyền thống công tác Dân vận của Đảng (15/10) và Ngày truyền thống Văn phòng cấp ủy (18/10), công tác dân vận của Đảng đang đặt ra vấn đề đổi mới nội dung và cách thức phát động các phong trào thi đua yêu nước trên cơ sở bám

sát nhiệm vụ chính trị, nắm bắt lợi ích chính đáng của các tầng lớp nhân dân. Từ đó xác định nội dung và lựa chọn cách thức vận động sát thực tế với các hình thức đa dạng, phong phú, phù hợp với từng đối tượng, thời điểm; sáng tạo trong lồng ghép, kết hợp các phong trào thi đua, tạo sức lan tỏa mạnh mẽ, mang lại lợi ích vật chất, tinh thần cho nhân dân. Qua phong trào thi đua, cần quan tâm xây dựng, phát hiện các điển hình, nhân tố mới trên các lĩnh vực để nhân rộng trong đời sống. Bên cạnh đó, tăng cường lãnh đạo Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội, đẩy mạnh các phong trào thi đua “Dân vận khéo” gắn với tiếp tục đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh và các phong trào thi đua khác, hướng các tầng lớp nhân dân phấn đấu thực hiện thắng lợi các mục tiêu, chỉ tiêu về phát triển kinh tế - xã hội của địa phương, đất nước. **LAN HỒ**

(TIẾP TRANG 1)

Tạo dựng “hệ sinh thái” khởi nghiệp, phát triển doanh nghiệp

Từ khóa “star up” (khởi nghiệp) nóng hơn bao giờ hết trên các diễn đàn doanh nghiệp trẻ, tinh thần khởi nghiệp đang dâng lên mạnh mẽ, trở thành xu hướng chung thúc đẩy phát triển doanh nghiệp. Bất kịp xu hướng đó, Lâm Đồng cũng đã xây dựng đề án hỗ trợ doanh nghiệp với những bước đi cụ thể.

ĐIỂM THƯƠNG

Ông Nguyễn Văn Yên - Phó Chủ tịch UBND tỉnh Lâm Đồng cho biết, UBND tỉnh đã ban hành văn bản phát động góp vốn để thành lập Quỹ hỗ trợ khởi nghiệp. Nguồn vốn hỗ trợ ban đầu từ ngân sách tỉnh là 1 tỷ đồng và kêu gọi doanh nghiệp thuộc các thành phần kinh tế, các nhà đầu tư tham gia góp vốn.

Mục tiêu 9.000 doanh nghiệp

Đề án hỗ trợ doanh nghiệp khởi nghiệp của tỉnh Lâm Đồng “Hỗ trợ hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đến năm 2025” được xây dựng theo Nghị quyết 35/NQ-CP của Chính phủ.

Mục tiêu của đề án là đến năm 2020 hoàn thiện hệ thống pháp lý hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, thiết lập được Cổng thông tin khởi nghiệp quốc gia, sẽ hỗ trợ được 800 dự án, 200 doanh nghiệp khởi nghiệp, trong đó 50 doanh nghiệp gọi được vốn thành công từ các nhà đầu tư mạo hiểm, thực hiện mua bán và sáp nhập, với tổng giá trị ước tính khoảng 1.000 tỷ đồng.

Thông qua các hội nghị xúc tiến đầu tư, kết nối giao thương đã hỗ trợ các doanh nghiệp trong tỉnh liên kết với các doanh nghiệp của các địa phương trong và ngoài nước, giúp các doanh nghiệp có thêm nguồn vốn từ kênh hợp tác đầu tư, thương mại. Ngoài ra, bằng nhiều nguồn vốn khác nhau, tỉnh Lâm Đồng đã hỗ trợ các doanh nghiệp hơn 290 tỷ đồng để mở rộng quy mô, nâng cao chất lượng sản phẩm, phát triển thị trường và sản phẩm mới, nâng cao năng lực cạnh tranh cho các doanh nghiệp.

Đồng thời, hình thành vườn ươm doanh nghiệp để nuôi dưỡng và phát triển ý tưởng khởi nghiệp thành các sản phẩm cụ thể cho ít nhất là 3 dự án và 5 doanh nghiệp hàng năm; bên cạnh các chính sách hỗ trợ chung cho tất cả các

Năm 2016 được chọn là năm quốc gia khởi nghiệp, cho mọi thành phần, tầng lớp nhân dân. Ảnh: VĂN BẦU

doanh nghiệp khởi nghiệp có chính sách hỗ trợ ít nhất 5 dự án khởi nghiệp sáng tạo và 10 doanh nghiệp khởi nghiệp hàng năm có ý tưởng đổi mới sáng tạo; hỗ trợ ít nhất 60 dự án khởi nghiệp đổi mới sáng tạo và khoảng 80 doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; có khoảng 6 - 10 doanh nghiệp tham gia đề án gọi được vốn đầu tư từ các ngành đầu tư mạo hiểm.

Ươm mầm doanh nhân

Ông Nguyễn Văn Yên - Phó Chủ tịch UBND tỉnh Lâm Đồng cho rằng: Lâm Đồng xác định rõ việc hỗ trợ khởi nghiệp là hoạt động hoàn toàn khác với khái niệm hỗ trợ doanh nghiệp lâu nay tỉnh vẫn duy trì thực hiện (cải thiện môi trường đầu tư). Khởi nghiệp cũng giống như gieo mầm cây, nếu mầm đó được ươm tạo trong một môi trường tốt, có một hệ sinh thái tốt thì sẽ có những cây khỏe mạnh và khả năng sống sót, đơm

Một số chỉ tiêu đến năm 2020

- Tỷ lệ đăng ký kinh doanh tăng ít nhất 15% hàng năm.
- 9.000 doanh nghiệp đăng ký kinh doanh hoạt động bình thường.
- Tốc độ tăng trưởng doanh nghiệp đạt 18 - 20%.

hoa kết trái tốt hơn.

Thực tế, các hoạt động khởi nghiệp chưa được hình thành và triển khai trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng trong những năm qua, mặc dù đây là hoạt động hỗ trợ, rất quan trọng để thúc đẩy nhiều doanh nghiệp hình thành, sáng tạo, đổi mới trong sản xuất, kinh doanh. Theo ông Nguyễn Minh Tâm - Phó Giám đốc Sở Khoa học công nghệ tỉnh Lâm Đồng: “Bước đầu thực hiện hỗ trợ doanh nghiệp khởi nghiệp tỉnh Lâm Đồng cũng

xác định để phong trào có thể phát triển mạnh và bền vững thì cần có những chính sách phù hợp, chương trình cụ thể giúp hình thành và phát triển những doanh nghiệp khởi nghiệp mới, trong đó quan trọng nhất là thiết lập cơ chế tài chính để tham gia cùng khởi đầu tư tư nhân vào khởi nghiệp; hình thành “hệ sinh thái khởi nghiệp”, trong chuỗi này gồm nhà nước, các tổ chức hỗ trợ, người khởi nghiệp, các nhà đầu tư... nhà nước sẽ là trung gian hỗ trợ các doanh nghiệp sau khi ra môi trường kinh doanh có khả năng trụ vững và phát triển bền vững”.

Với đặc thù đa số các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh là những doanh nghiệp nhỏ và vừa, khả năng cạnh tranh còn thấp và gặp nhiều khó khăn trước những biến động của nền kinh tế, nhất là trong bối cảnh hội nhập sâu rộng như hiện nay; vì vậy, việc hỗ trợ doanh nghiệp khởi nghiệp với vai trò là nơi ươm mầm và hỗ trợ các doanh nghiệp có ý tưởng kinh doanh tốt có thể tồn tại và phát triển bền vững là điều cần thiết. Một điều đáng chú ý nữa là những năm gần đây hoạt động khởi nghiệp cũng đã bắt đầu hình thành tại một số công ty, đơn vị, trường đại học (Đại học Yersin, Đại học Đà Lạt...) và các chương trình hỗ trợ khởi nghiệp, nhưng thực tế còn rời rạc, thiếu tính bền vững...

Ông Vũ Văn Tư - Giám đốc Trung tâm xúc tiến thương mại, đầu tư và du lịch Lâm Đồng cũng cho biết: Tỉnh Lâm Đồng cũng đã xây dựng danh mục hỗ trợ các hoạt động khởi nghiệp năm 2017 - 2020 với các hoạt động trọng tâm: Xây dựng hệ thống thông tin và cung cấp thông tin khởi nghiệp; xây dựng mô hình dịch vụ hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới, sáng tạo; xây dựng mô hình vườn ươm doanh nghiệp; hỗ trợ xây dựng, phát triển mạng lưới các tổ chức dịch vụ thúc đẩy kinh doanh, lập quỹ hỗ trợ khởi nghiệp... Các chương trình này sẽ bao gồm cả tư vấn khởi nghiệp, đào tạo về khởi nghiệp, hỗ trợ về các thủ tục, chuyển giao tiến bộ khoa học kỹ thuật, hỗ trợ tìm kiếm, tiếp cận các nguồn vốn, các nhà đầu tư và cả đầu ra cho sản phẩm.

Bộ bạch của doanh nhân thời hội nhập

Bà Phạm Thị Vạn Thanh
Giám đốc Ngân hàng TMCP
Công thương Việt Nam
- Chi nhánh Lâm Đồng

“Cộng sự tốt để tạo nên sự hoàn hảo”

Ngoài nhiệm vụ duy trì và tăng trưởng theo kế hoạch về dư nợ, nguồn vốn, lợi nhuận trong hoạt động kinh doanh, người “đứng mũi chịu sào” của một đơn vị, chúng tôi phải đi kèm với ổn định đoàn kết nội bộ, hướng anh em có tinh thần làm việc theo nhóm; quan tâm, chia sẻ với nhau, trở thành cộng sự tốt của nhau để tạo nên sự hoàn hảo, hoàn thành tốt công việc... từ đó, rộng hơn và xa hơn là quan tâm đến những người có hoàn cảnh khó khăn trong xã hội. Làm việc cũng có lúc khó khăn, có lúc thuận lợi, nhưng tinh thần hướng thiện trong tâm ai cũng có và có nhiều cách để chia sẻ với cộng đồng, không nhất thiết phải đến khi mình có “cửa ăn của để” mới chia sẻ nên 3 năm nay đơn vị bàn giao 200 căn nhà trị giá 10 tỷ đồng, các xe cứu thương cho bệnh viện...

Ông Lê Văn Cường
Giám đốc Cty TNHH Đà Lạt GAP

“Tiến ra thế giới nhưng không bỏ ngỏ thị trường nội địa”

Theo tôi, tiến ra thế giới, hội nhập là tất yếu nhưng doanh nghiệp cũng không thể bỏ ngỏ thị trường nội địa. Trước khi đáp ứng nhu cầu thế giới thì sức khỏe, sự an toàn của người tiêu dùng Việt là sự ưu tiên hàng đầu, người Việt cần được dùng rau an toàn trước hết.

Công ty Đà Lạt GAP được thành lập từ năm 2008, khi mà khái niệm “nông nghiệp công nghệ cao” với nhiều nông dân Lâm Đồng vẫn còn xa lạ thì chúng tôi đã bắt tay thực hiện ý tưởng trồng rau sạch. Qua 10 năm, Đà Lạt GAP đang có 25 cửa hàng rau sạch là một thương hiệu rau nổi tiếng theo tiêu chuẩn GlobalGAP. Với hơn 15 ha chuyên canh tác rau sạch theo các công nghệ mới Đà Lạt GAP mỗi năm cung cấp trên 1.000 tấn rau, củ cho thị trường khó tính như Nhật Bản, Hàn Quốc...

Ông Hồ Minh Thông
Giám đốc Cty CP Ô tô Trường Hải
- Chi nhánh Đà Lạt

“Lâm Đồng là thị trường tiềm năng cho ngành ô tô”

Chính thức có mặt tại Lâm Đồng từ năm 2007, tổng doanh số cộng dồn, đến nay, Trường Hải đã bán ra trên 2.000 xe ô tô, đang lưu hành tại thị trường Lâm Đồng. Riêng trong 9 tháng đầu năm 2016, Công ty đã bán được trên 600 xe. Lâm Đồng được đánh giá là thị trường rất tiềm năng cho ngành ô tô, nhất là dòng ô tô gia đình, số lượng xe bán ra hàng năm luôn vượt chỉ tiêu doanh số. Nắm bắt được nhu cầu của người tiêu dùng, Trường Hải đang tiến hành xây dựng thêm một cửa hàng tại TP Bảo Lộc và một cửa hàng nữa tại TP Đà Lạt.

Công ty nhận được sự hỗ trợ thủ tục của nhà nước, sự ưu đãi và quan tâm của chính quyền địa phương nên khi tiến vào thị trường này có nhiều thuận lợi, được tạo điều kiện hoạt động và tiếp tục mở rộng kinh doanh trên địa bàn tỉnh...

Bà Phạm Thị Xuân Hương
Tổng Giám đốc Công ty Cổ phần
Được Lâm Đồng

“Trách nhiệm gắn liền với ý đức”

Được xã hội vinh danh, những người làm kinh doanh như chúng tôi cảm thấy rất vinh dự và tự hào; nhưng vì thế, cũng thấy trách nhiệm của mình nặng nề hơn, nhất là trong thời kỳ hội nhập hiện nay. Việc sản xuất và đưa hàng hóa đến tay người tiêu dùng là nhiệm vụ chính của người kinh doanh. Làm sao để người tiêu dùng tiếp cận với hàng hóa tốt nhất là mục tiêu của doanh nhân chúng tôi. Nhiều năm qua, xã hội ngày càng quan tâm, thiện cảm hơn về giới doanh nhân, chứ không còn như ngày xưa gọi là “con buôn”, là mua đi bán lại và kiếm lời.

Nghề được làm ra sản phẩm ảnh hưởng trực tiếp tới sức khỏe con người. Còn sức khỏe luôn là mối quan tâm hàng đầu của mỗi người. Vì vậy, công việc của chúng tôi ngoài trách nhiệm với chất lượng sản phẩm còn là vấn đề y đức. **NHẬT QUÂN - SONG AN (ghi)**

TRƯỜNG CAO ĐẲNG SƯ PHẠM ĐÀ LẠT

Hành trình 40 năm xây dựng và phát triển

ThS. TẠ QUANG VŨ -
Bí thư Đảng ủy - Hiệu trưởng

Trường Cao đẳng Sư phạm (CĐSP) Đà Lạt được thành lập theo Quyết định số 1784/QĐ-BGD ngày 3/9/1976 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục.

Bốn mươi năm qua, nơi đây đã ghi dấu những cống hiến bền bỉ, thầm lặng của biết bao thế hệ lãnh đạo, các thầy, cô giáo và nhân viên của nhà trường.

Từ ngôi trường sư phạm này, các thế hệ sinh viên đã lần lượt nối tiếp nhau, đã đến để nhận lấy phần mình ngọn lửa tri thức, lòng yêu người, yêu nghề, rồi đi để thắp sáng ngọn lửa ấy nơi những miền quê, những buôn làng xa xôi của tỉnh Lâm Đồng. Bốn mươi năm nhìn lại, chúng ta thêm tự hào với những thành tích đã đạt được và vững tin hơn vào sự nghiệp trồng người, vào sứ mạng nhà trường trước bối cảnh và tình hình mới.

Ngày đầu thành lập trường, chỉ có 20 CB, GV, NV được Bộ Giáo dục và Đào tạo trực tiếp điều động từ miền Bắc vào. Trước những khó khăn bộn bề của buổi đầu tiếp quản và của đất nước sau chiến tranh, các anh chị đã khẩn trương bắt tay vào công việc và chỉ một thời gian ngắn sau đó, tháng 7/1976, khóa học đầu tiên của trường đã được tuyển sinh tại Đà Lạt và Thủ Dầu Một với 553 sinh viên mà phần đông là sinh viên đang theo học năm 1, năm 2 của các trường đại học miền Nam trước giải phóng. Một năm sau đó, tháng 9/1977, 44 sinh viên tốt nghiệp của Trường Đại học Sư phạm (ĐHSP) Hà Nội I đã hành hương lên đường đến CĐSP Đà Lạt để nhận công tác, và liên tiếp các năm sau đó 1978, 1979, 1981, 1982, 1986... từ giảng đường các trường ĐH danh tiếng trong nước: ĐHSP Vinh, ĐHSP Huế, ĐHSP TP Hồ Chí Minh, ĐHSP Hà Nội I, Hà Nội II..., các thế hệ giáo viên đã về hội tụ tại mái trường yêu dấu này tạo thành một đội ngũ đông đảo, hùng hậu..., trong đó không hiếm những nhà giáo tâm huyết, đầy tài năng.

Trong những năm tháng tiếp theo, trước nhu cầu đòi hỏi bức thiết về đội ngũ GV cấp 2, trường tiếp tục đào tạo học hỗ trợ cho các ngành giáo dục Bình Dương, Bến Tre, Đồng Tháp và mở rộng địa bàn tuyển sinh khắp cả nước, từ Hà Nội, Thanh Hóa, Nghệ Tĩnh và các tỉnh duyên hải miền Trung; đặc biệt khóa 4 và khóa 5, trường ra tận Nghệ Tĩnh tuyển sinh gần 300 sinh viên mỗi khóa. Phần lớn số sinh viên này đã bám trụ lại Lâm Đồng kể cả những địa bàn heo hút, khó khăn nhất và lấy Lâm Đồng làm quê hương thứ hai của mình.

Đồng chí Đoàn Văn Việt - Phó Bí thư Tỉnh ủy, Chủ tịch UBND tỉnh thăm và chúc mừng cán bộ, giáo viên Trường CĐSP Đà Lạt nhân Ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11. Ảnh: TUẤN HUƠNG

Từ năm 1978 - 1991 hàng chục ngàn sinh viên CĐSP Đà Lạt đã ra trường đáp ứng một cách cơ bản nhu cầu giáo viên THCS cho ngành GD-ĐT tỉnh Lâm Đồng và họ đã trở thành lực lượng chủ đạo, cốt cán trong mạng lưới các trường THCS tỉnh nhà.

Ngày 20/8/1982 trước yêu cầu sắp xếp, cơ cấu mạng lưới các trường SP trong địa bàn tỉnh, UBND tỉnh Lâm Đồng đã ra Quyết định 518/UB-TC về việc hợp nhất 3 trường: CĐSP Đà Lạt, THSP Lâm Đồng và SPMN Lâm Đồng thành một trường sư phạm với tên gọi là Trường CĐSP Đà Lạt. Việc hợp nhất các trường SP đã mở ra một chặng đường phát triển mới có ý nghĩa cho CĐSP Đà Lạt. Trường liên tục mở rộng các trình độ đào tạo, các mã ngành đào tạo và loại hình đào tạo (từ xa, liên thông, liên kết, tại chức) đã đưa đến sự phát triển bền vững, ổn định và liên tục tăng trưởng trong quy mô đào tạo cũng như xây dựng nhà trường, nhất là từ năm 2008 đến 2015, mỗi năm có gần 3.000 SV chính qui và 1.700 SV các hệ phi chính qui theo học tại trường.

Trải qua 40 năm xây dựng, phát triển và đổi mới, nhà trường đã đạt được những thành tích nổi bật trong công tác xây dựng đội ngũ giáo viên - nhân tố quyết định chất lượng giáo dục - đào tạo. Từ chỗ 100% giáo viên có trình độ đại học những ngày đầu, đến nay trong 101 giáo viên có 3 TS, 1 NCS, 68 thạc sĩ, 10 GV đang học cao học, tức là số GV có trình độ thạc sĩ trở lên là 71/101 người, chiếm tỷ lệ 70.3% (cao hơn qui định chuẩn GV các trường CĐSP của Bộ GD & ĐT). Vượt qua muôn vàn khó khăn, thiếu thốn, đội ngũ GV của nhà trường với lòng yêu người, yêu nghề, với việc ý thức được trách nhiệm cao cả, đã nỗ lực phấn đấu không ngừng nghỉ để nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, nâng cao chất lượng đào tạo nhằm tạo ra những thế hệ sinh viên có trình độ chuyên môn, tay nghề, có nhân cách SP, được xã hội thừa nhận và tôn vinh.

Dưới mái trường - Ảnh: PV

38 khóa đào tạo chính quy, với 24.467 sinh viên đã đến với mọi miền đất nước, kể cả những buôn làng vùng cao, khó khăn, xa xôi để thắp sáng và truyền giữ ngọn lửa của tri thức.

Trong số đó nhiều người hiện nay đang giữ những cương vị, những chức vụ trọng trách trong bộ máy Đảng, Nhà nước, đoàn thể, cơ quan, đơn vị từ Trung ương tới địa phương (có đồng chí là Ủy viên Bộ Chính trị; Ủy viên Thường vụ Tỉnh ủy; Bí thư, Chủ tịch, Phó Chủ tịch huyện, thị, thành phố và cán bộ quản lý trường học các cấp; GV giỏi cấp tỉnh; chiến sĩ thi đua các cấp...).

Bên cạnh đó, mảng đào tạo phi chính quy (VLVH) góp phần nâng cao trình độ đạt chuẩn và trên chuẩn cho GV trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng cũng được nhà trường hết sức chú trọng. Liên kết với các trường đại học có uy tín trong cả nước, trường đã đào tạo 4.052 GV đạt chuẩn và hơn 5.000 GV trên chuẩn cho GV mầm non, tiểu học, THCS; bồi dưỡng nghiệp vụ quản lý cho 1.877 học viên CBQL GD

trường THCS, tiểu học và MN.

Nghiên cứu khoa học là một giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo. Tính đến nay đã có 140 đề tài KH các cấp được nghiệm thu và được đánh giá cao trong việc giải quyết các vấn đề kinh tế, văn hóa - xã hội của địa phương cũng như KHSP ứng dụng. Đã có 4 bài đăng ở tạp chí quốc tế, nhiều bài đăng ở tạp chí chuyên ngành và kỷ yếu hội thảo khoa học của các trường đại học trên toàn quốc.

Chi bộ Đảng ban đầu thành lập chỉ có 7 đảng viên, đến nay, Đảng bộ đã có 56 đồng chí (chiếm tỷ lệ 43% tổng số CB, GV, NV của nhà trường) vinh dự đứng trong hàng ngũ của Đảng. Trong 10 năm gần đây, Đảng bộ nhà trường đã chú ý phát triển Đảng trong sinh viên và đã kết nạp được 40 sinh viên ưu tú vào Đảng. Nhiều năm liên Đảng bộ Trường CĐSP Đà Lạt được công nhận Đảng bộ trong sạch vững mạnh và hoàn thành tốt công tác lãnh đạo thực hiện nhiệm vụ chính trị của nhà trường.

Hoạt động của tổ chức Công đoàn trường đã góp phần đặc lực cho sự nghiệp xây dựng và phát triển nhà trường. Phong trào Đoàn Thanh niên và Hội Sinh viên Trường CĐSP Đà Lạt là một trong những điểm sáng của phong trào Đoàn, Hội của Đoàn trường học và của Tỉnh

Đoàn Lâm Đồng với nhiều phong trào sôi nổi, thiết thực, hiệu quả như sinh viên tình nguyện, hiến máu nhân đạo, chiến dịch mùa hè xanh... Đoàn TNCS HCM và Hội Sinh viên Trường CĐSP Đà Lạt liên tục trong nhiều năm được Tỉnh Đoàn, TW Đoàn tặng nhiều bằng khen.

Kế hoạch phát triển của Trường CĐSP Đà Lạt giai đoạn 2015 - 2020 đã xác định rõ sứ mạng của nhà trường là một cơ sở giáo dục công lập chủ chốt, đào tạo nguồn nhân lực cho ngành giáo dục và một số ngành nghề khác để đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh Lâm Đồng, các địa phương khác trong điều kiện hội nhập quốc tế và thị trường lao động của thế kỷ XXI...

Để thực hiện kế hoạch phát triển của trường giai đoạn 2015-2020 trong bối cảnh thực hiện NQ 29 của BCH TW Đảng khóa XI về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, nhà trường sẽ thực hiện các nhiệm vụ trọng điểm sau:

- Gắn kết chặt chẽ sự phát triển và nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng và NCKH của nhà trường với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, củng cố quốc phòng, an ninh, nhu cầu nhân lực trình độ cao của tỉnh Lâm Đồng và xu thế phát triển của khoa học và công nghệ.

- Phát triển Trường CĐSP Đà Lạt trên cơ sở truyền thống và những giá trị cơ bản được tạo dựng trong 40 năm xây dựng và phát triển; tận dụng cơ hội, huy động tối đa các nguồn lực trong và ngoài trường để vượt qua thách thức nhằm phát triển Nhà trường một cách mạnh mẽ và bền vững.

- Đào tạo và bồi dưỡng các ngành sư phạm là chủ yếu, đồng thời tích cực mở rộng các ngành ngoài sư phạm theo hướng đa dạng hóa ngành nghề và hình thức đào tạo; đặc biệt chú trọng nhiệm vụ đào tạo lại, bồi dưỡng thường xuyên cho cán bộ quản lý và giáo viên các bậc học từ mầm non đến THCS nhằm đáp ứng việc đổi mới giáo dục từ năm 2018.

Bốn mươi năm qua, các thế hệ lãnh đạo, thầy cô giáo và sinh viên của nhà trường đã vượt qua bao khó khăn, thách thức, không ngừng đổi mới để tạo dựng nên những giá trị cốt lõi của Trường CĐSP Đà Lạt.

Trước cơ hội và thách thức mới của sự nghiệp đổi mới căn bản toàn diện GD&ĐT, cán bộ lãnh đạo, cán bộ quản lý, giảng viên, nhân viên và sinh viên của Trường CĐSP Đà Lạt thi đua thực hiện tốt chủ đề "Đoàn kết, đổi mới, giữ vững kỷ cương, không ngừng phát triển" để xây dựng nhà trường vững mạnh, tiếp tục xứng đáng với niềm tin yêu của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc tỉnh Lâm Đồng. ■

Đẩy mạnh nghiên cứu khoa học và đổi mới cách giảng dạy

Cùng với tăng cường đổi mới phương pháp dạy - học, những năm gần đây, Khoa Xã hội - Trường Cao đẳng Sư phạm (CĐSP) Đà Lạt còn tích cực đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học và coi đây là thế mạnh cần phát huy của khoa.

VIẾT TRỌNG

Chặng đường 40 năm

Là một trong những khoa lớn trong trường, tiền thân của Khoa Xã hội hiện nay của CĐSP Đà Lạt là các tổ chuyên môn Văn, Sử, Chính trị - Tư tưởng, Nga văn, Tâm lý... Năm 1985, Khoa Xã hội được thành lập với tên gọi lúc đó là Khoa Văn - Sử - Chính trị với gần 30 cán bộ giảng viên.

Thời gian sau đó, có lúc khoa tách thành 3 tổ môn trực thuộc gồm Ngữ văn, Lịch sử, Chính trị năm 1992, có lúc sáp nhập trở thành một khoa rất lớn trong năm 1999 với 5 tổ chuyên môn gồm Ngữ văn, Lịch sử, Anh văn, Lý luận Chính trị, Tâm lý và Công tác đội, lấy tên là Khoa Khoa học xã hội (thường gọi là Khoa Xã hội) với nhiệm vụ giảng dạy các học phần chung trong toàn trường và các chuyên ngành đào tạo thuộc lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn.

Hiện nay, Khoa Xã hội gồm 4 tổ chuyên môn là tổ Ngữ văn, tổ Lịch sử, tổ Địa lý - Văn hóa - Du lịch và tổ Anh văn với 27 cán bộ, giảng viên giảng dạy tại 7 mã ngành đào tạo với trên 500 sinh viên đang học tại khoa.

Gần 40 năm trưởng thành cùng CĐSP Đà Lạt, Khoa Xã hội hiện nay được đánh giá có một đội ngũ cán bộ giảng viên hùng hậu, có năng lực chuyên môn cùng bề dày kinh nghiệm sư phạm trong đào

Tập thể cán bộ, giảng viên của Khoa Xã hội - CĐSP Đà Lạt.

Ảnh: V. TRỌNG

tao. Mặc dù những năm gần đây, một số cán bộ lớn tuổi lần lượt đến tuổi nghỉ hưu nhưng đội ngũ cán bộ giảng viên kế cận đã bắt nhịp rất tốt với truyền thống của khoa, được đào tạo bài bản, hầu hết đều đã hoàn thành bậc cao học, không ít người là tiến sĩ, nhiều người đang là nghiên cứu sinh.

"Từ khi thành lập cho đến nay, Khoa luôn nỗ lực xây dựng thành một tập thể đoàn kết, thân thiện, dân chủ, tạo dựng môi trường làm việc cởi mở để mọi người cùng trao đổi, học tập lẫn nhau, cùng nỗ lực vươn lên; để sinh viên thấy thầy cô giảng viên là những tấm gương hướng đến" - thạc sĩ Phan Văn Bông - Trưởng khoa cho biết.

Trong 40 năm đó, Khoa Xã hội đã tích cực góp phần không nhỏ

trong công tác đào tạo của nhà trường, góp phần rất lớn trong việc đào tạo đội ngũ thầy cô giáo nòng cốt bậc trung học cơ sở (THCS) ở khắp tất cả các trường học tại Lâm Đồng và các tỉnh lân cận. Rất nhiều người trong số này đang là giáo viên giỏi các cấp, đang giữ các vị trí lãnh đạo nhà trường, đang làm việc trong các cơ quan, đơn vị, ban, ngành của tỉnh; nhiều người là lãnh đạo cao cấp của tỉnh và trung ương.

Phát huy thế mạnh

Một trong những thế mạnh của Khoa Xã hội những năm gần đây, theo Thạc sĩ Phan Văn Bông, chính là đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học và tăng cường đổi mới phương

pháp dạy và học.

Trong nghiên cứu khoa học, chỉ tính trong 3 năm gần đây, Khoa đã hoàn thành 4 đề tài, giáo trình giảng dạy lưu hành nội bộ cùng 2 đề tài nghiên cứu cấp trường gồm Đề tài "Dạy tiếng Anh cho học sinh dân tộc thiểu số" của tổ Anh văn và Đề tài "Phong trào học sinh, sinh viên Đà Lạt giai đoạn 1965 - 1968" của tổ Lịch sử.

Cùng đó, các giảng viên trong tổ Ngữ văn của khoa đã tham gia cùng Sở Giáo dục - Đào tạo Lâm Đồng biên soạn tài liệu học tập các môn Văn học - Lịch sử - Địa lý địa phương dành cho khối học sinh THCS của tỉnh; tổ Lịch sử tham gia Đề tài "Xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý cấp THCS ở Lâm Đồng". Khoa cũng

tổ chức nhiều hội thảo khoa học cấp trường như Hội thảo "Kỷ niệm 150 năm ngày sinh của Bác sĩ A. Yersin"; Hội thảo khoa học nhân dịp 40 năm giải phóng miền Nam thống nhất đất nước cùng rất nhiều các hội thảo cấp khoa, cấp tổ.

Trong đổi mới giảng dạy, cán bộ giảng viên trong khoa đã vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học truyền thống với các phương pháp dạy học mới, hiện đại, như dạy học theo dự án; dạy học nêu vấn đề; thảo luận nhóm; quản lý tốt công tác tự học của sinh viên...

Trong thời gian sắp đến, theo Thạc sĩ Phan Văn Bông, Khoa Xã hội sẽ tiếp tục phát huy thế mạnh của mình trong nghiên cứu khoa học. Khoa đang yêu cầu và tạo điều kiện cho cán bộ, giảng viên trong khoa đăng ký làm nghiên cứu sinh, trước mắt có một người sắp hoàn thành chương trình này, sắp đến sẽ có thêm 3 cán bộ, giảng viên nữa đăng ký chương trình Nghiên cứu sinh và làm các đề tài khoa học...

Trong đổi mới phương pháp giảng dạy, Khoa cũng yêu cầu cán bộ, giảng viên tiếp tục đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp dạy và học; đổi mới trong kiểm tra, đánh giá sinh viên theo hướng tiếp cận năng lực, phẩm chất của người học; triển khai các chuyên đề bồi dưỡng giáo viên THCS trong tỉnh; khuyến khích giảng viên mạnh dạn áp dụng các phương tiện hiện đại vào giảng dạy. ■

Áo xanh dưới mái trường

Tập hợp sinh hoạt trong môi trường Đoàn Thanh niên của trường, các thầy cô giáo tương lai đã nhiệt tâm, sôi nổi, lăn xả vào các hoạt động đoàn, hội. Để từ đó, thời "SV" càng được khắc sâu dấu ấn những kỷ niệm sâu sắc một thời năng động dưới mái Trường Cao đẳng Sư phạm Đà Lạt.

HẢI YẾN

Là sinh viên (SV) Khoa Tiểu học, Đỗ Văn An đã có 3 mùa hè "chinh chiến" tại các vùng sâu, vùng xa trong chiến dịch tình nguyện Mùa hè xanh. Chàng SV này như được tiếp lửa từ các hoạt động tình nguyện mà Ban Chấp hành Đoàn trường phát động cũng như từ khí thế của bạn bè chung quanh. Hiện là Phó Chủ tịch Hội SV của trường, Đỗ Văn An còn lăn xả vào hoạt động thiện nguyện khi đã 7 lần tham gia hiến máu. Chàng trai này đã không bỏ lỡ những cơ hội để sống trọn vẹn với một thời SV, bởi ở đây có 1 tổ chức đoàn vững mạnh.

Hiện có 4 liên chi đoàn, 1 chi đoàn giáo viên trực thuộc, 35 chi đoàn với gần 2.000 đoàn viên; Đoàn Trường CĐSP là tổ chức Đoàn đông thứ nhì tỉnh và có hoạt động mạnh. Trong các hội thi gần đây của tỉnh, Đoàn Trường CĐSP đã ghi danh với 2 giải A Hội thi đồng diễn giai điệu Tổ quốc và hát Quốc ca toàn tỉnh, giải nhì Hội thi tìm hiểu Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XII, Luật Bầu cử Quốc

Đoàn viên Trường CĐSP Đà Lạt tham gia xếp mâm quả trong Lễ Giỗ tổ Hùng Vương tổ chức tại KDL thác Prenn (tác phẩm đoạt giải nhì).

hội khóa XIV và Hội đồng nhân dân các cấp. Trước đó, năm 2014, khi tham gia Hội thi Sinh viên với Hiến pháp năm 2013 do Sở Tư pháp tổ chức, Đoàn trường đoạt giải nhất toàn đoàn...

Để có những thành tích ấy, Đoàn trường đã dày công xây dựng phong trào từ chính nội lực, những đặc điểm riêng có. Theo anh Lê Xuân Sơn, Bí thư Đoàn trường thì trong các mặt hoạt động toàn diện, 2 nội dung được tập trung mạnh nhất là Đoàn trường góp phần nâng cao

chất lượng học và tham gia công tác tình nguyện.

Với đặc thù là một tổ chức Đoàn trường học, những phong trào thi đua trong học tập đã được Đoàn trường phát động như: Tuần học tốt, tháng học tốt, SV 5 tốt, "Tập thể học tập tốt, rèn luyện tốt", phối hợp với nhà trường tổ chức Hội thi Nghiệp vụ sư phạm giỏi cho đoàn viên là SV... Trong phong trào "Đồng hành với thanh niên trong nghề nghiệp, việc làm", Ban Thường vụ Đoàn trường đã chỉ

đạo các Liên chi đoàn thành lập các nhóm học tập để rèn luyện nghiệp vụ sư phạm; tổ chức các hội nghị nâng cao chất lượng học tập, khuyến khích đoàn viên, sinh viên tự giúp nhau lập thân lập nghiệp; phối hợp tổ chức tư vấn, định hướng nghề nghiệp cho hàng ngàn lượt đoàn viên, sinh viên.

Trong rất nhiều loại hình câu lạc bộ (CLB) đã được gây dựng và duy trì thì 2 CLB là Anh văn và Tin học đã hỗ trợ cho đoàn viên, SV tự tin và trang bị những kiến thức cần thiết của thời hội nhập. Ngoài ra, đối với đoàn viên là giảng viên, CLB Giảng viên trẻ đã chấp cánh cho những nhiệt huyết, hoài bão của đội ngũ thầy cô giáo bay cao và giảng viên trẻ dần trưởng thành trên bục giảng.

Phong trào Đoàn đã được lan tỏa sâu rộng thông qua các CLB khác như CLB Ngân hàng máu sống, CLB Nhảy hiện đại, CLB Dân vũ (hiện 60% SV có thể biểu diễn dân vũ), CLB Văn nghệ trong ký túc xá. Đặc biệt trong công tác hiến máu tình nguyện năm 2015, Đoàn Trường CĐSP đã hiến vượt 47,5% chỉ tiêu được giao. Cũng trong năm 2015, Đoàn trường được nhận Bằng khen của TW Hội Chữ thập đỏ Việt Nam vì có thành tích xuất sắc trong phong trào 10 năm hiến máu tình nguyện. Những nội dung được tổ chức tốt và sôi nổi ấy đã tạo nên

"màu cờ sắc áo" cho phong trào Đoàn của Trường CĐSP Đà Lạt.

Từ thực lực đó, khi đến với các địa bàn vùng sâu, vùng xa trong các chiến dịch tình nguyện, đoàn viên Trường CĐSP đã hòa mình vào đời sống địa phương và để lại nhiều dấu ấn. Trong 3 chiến dịch tình nguyện hè gần nhất, BCH Đoàn trường đã triển khai được 3 công trình Thanh niên (CTTN) tiêu biểu gồm CTTN 4 hệ thống lọc nước sạch tại Di Linh, CTTN Tháp sáng đường quê dài 2,6 km tại xã Đa Long - Đam Rông và CTTN Nhà Tinh bột tại Cát Tiên. Hiện, Đoàn Trường CĐSP đang được đề xuất Trung ương Đoàn khen tặng về các thành tích trong Chiến dịch tình nguyện hè 2016.

Tuổi trẻ để bùng cháy và trưởng thành, các thế hệ đoàn viên đã thấm sắc xanh trong hành trình sống, học tập, hoạt động để góp sức xây dựng tổ chức Đoàn, xây dựng nhà trường. Thầy Vũ Đình Sơn, Phó Bí thư Đảng ủy nhà trường đánh giá: "Hoạt động của Đoàn Trường CĐSP Đà Lạt không chỉ xây dựng thế hệ sinh viên sống có trách nhiệm với bản thân, với cộng đồng mà còn góp phần xây dựng hình ảnh đẹp của Trường CĐSP Đà Lạt...". Những khát vọng trẻ đã hòa vào hành trình 40 năm đáng tự hào của ngôi trường hình tháp bút! ■

Rong ca xuyên mùa màng, thời tiết, cỏ cây

Bút ký NGUYỄN HÀNG TÌNH

*“Chợt nghe mùa thu bay trên trời cao/
Còn ai giữa mênh mông đời mình”...
“Anh diu em về / Đường về nhà em.../Mưa nhạt mưa nhòa/Mưa đổ...”...*

Lời hát lại tiếp tục rải ra, chen trong sự ồn ào, va vào lưng - vai - môi - mắt... người, lèn qua tà áo, vấy ngấn váy dài và cả trùng trùng bước chân chật nê của người đi chợ. Năm mét cách đó là một cái ca nhựa to được đặt trên một bệ gỗ nhỏ để mọi người tiện tay dừng lại bỏ tiền vào. Người kia ngồi bệt dưới đất hát, đơn chiếc, cứ hát say sưa, không để ý đến cái ca nhựa lẫn người qua.

Ông an nhiên lặng lẽ ca ở chợ Tùng Nghĩa.
Ảnh: N.H.T

“Tiếng ca” bán rong

“Đường nhân gian đầy ai thương đau/ Ai chưa qua chưa phải là người/ Trong thói đời cười ra...”(*)
Lời của một bài khác nối tiếp sau khi bài kia dứt chừng mười phút và ông đã cầm cái chai nhựa Cocacola chứa nước nấu ở nhà mang theo uống vào một ngụm lấy giọng.

Ông sửa lại miếng ván ngồi bằng gỗ, rồi đưa tay chỉnh cái amply bé con cho âm thanh vừa ý mình hơn. *“Đời tôi cô đơn nên yêu ai cũng dở dang/ Yêu ai cũng không thành/ Nên giận đời quên...”*. Bài khác nữa đã vang vang, dù bài vừa kết thúc cũng như bao nhiều bài trước đó nữa và muôn năm qua không hề có tiếng vỗ tay nào. Nhiệm vụ của ông là hát, như một sứ phận tự gánh vào. Nhạc sống hẳn hoi, người hát bằng xương bằng thịt, không bao giờ có playback, hay dùng kỹ thuật gian xảo để lừa người nghe.

Nặng chúi chạng đờ xuống khoảng đất trống ngoài chợ lồng, làm ông ngồi hát ở đó có độc hơn trong nắng. Giữa chợ búa mà sao hình ảnh nó cô tịch quá. Chiếc ca nhựa đựng tiền ở tít chỗ kia lè loi, cứ thế lặng lẽ, nhiều khi nó như không là một bộ phận của ông. Tôi đi lại đảo mắt nhìn qua. Toàn những tờ bạc lẻ năm trăm đồng, một ngàn, hai ngàn... đều nhàu.

Nhưng ông cho rằng mình không phải là ăn mày. Khi ai bảo ông là ăn mày, ông cho là họ xúc phạm âm nhạc và tâm hồn nghệ sĩ. Ông khuyên họ hãy công bằng, bình tâm, và quan sát rõ cuộc đời. Tôi đã đi theo ông như thế từ mười lăm năm qua, từ cái chợ Tùng Nghĩa này đến chợ Di Linh, Ka Đô, Đình Văn, và các chùa chiền ở Lâm Đồng vào những mùa Phật đản, lễ, tết. Cứ mỗi khi có nhu cầu đắm mình trong nhạc Bolero là tôi tìm theo ông để nghe. Dòng nhạc này phải nghe từ miệng những ca sĩ giang hồ như ông mới thấy hết cái vĩ đại của nó, dân gian đến tận cùng, “nông nghiệp” đến rề đến sinh, buồn vô biên, thấu trời thấu đất.

Ông cứ hát như thế kể từ năm một chín chín lăm đến giờ. Hát tám tiếng mỗi ngày. Hát bài nọ nối bài kia, đến độ có người xót ruột khuyên nên dừng hát khi sân chợ vắng khách cũng cứ hát. Mỗi ngày hát một trăm đến một trăm năm chục bài. Dĩ nhiên nhạc của những ông hoàng viết

Bolero là tâm hồn đơn giản của ông, gu nhạc của ông, nó chở tự tình tha nhân dân dã, chúng sinh bình thường.

Bolero Việt, từ Lam Phương, Hoàng Thi Thơ, Nhật Ngân, Trần Thiện Thanh, Chế Linh, Y Vân, Trường Sa đến Vinh Sử, Ngọc Sơn... Bolero là tâm hồn đơn giản của ông, gu nhạc của ông, nó chở tự tình tha nhân dân dã, chúng sinh bình thường.

Nếu thành tâm với âm nhạc, tận hiến với âm nhạc, chuyên nghiệp với cầm ca thì ông là hiện thân đích thực, trọn vẹn chứ không phải các ca sĩ chờ tối về mới xuất hiện ở Sài Gòn, Hà Nội nói các chương trình sân khấu son phấn và ca một bài rồi biến đi ngay sau đấy. Nếu được mời, ông sẽ lên sân khấu hát như người khác, nhưng người khác thì sống vạn kiếp nữa cũng không đủ nội lực tự tin để ngồi xổ chợ mà ca say nhẹ tênh như ông. Họ kiếm sống bằng âm nhạc, và ông cũng thế. Giá trị con người là ngang nhau, và không không gian ca hát nào lớn hơn không gian ca hát nào, khi mà tiếng ca vang lên là để tìm đến nhân sinh, mang yêu thương về với đồng loại.

Ông thề rằng, tiền là cái cần, nhưng “Được hát”, “Có người nghe mình ca”, là điều sướng nhất. Nếu không vậy, ông không yêu nghề và hát rong rã năm tháng như thế được.

Ca sĩ của bá tánh

Trong căn nhà ông trọ, với giá mười lăm ngàn một ngày đêm. Ông tâm sự đời ông là thế. Chỗ nào có chợ, có vùng quê là ông cứ đi. Đến chợ nào là ông thuê nhà trọ ở gần cái chợ đó để ở. Như trước khi “đổ” ở chợ Tùng Nghĩa này, ông hát ở chợ Thạnh Mỹ bên Đôn Dương. Và trước khi ở chợ Thạnh Mỹ, ông hát qua chợ Ka Đô, rồi chợ Di Linh, Bảo Lâm, Lâm Hà, ngã ba Hòa Ninh. Những năm trước đó nữa là các chợ ở Quảng Trị, Huế, Đà Nẵng, Quảng Ngãi, Biên Hòa, Buôn Ma Thuột, Phan Thiết, Gia Nghĩa, Gia Lai. Ông hát từ Phan Rang, Song Mỹ, Quảng Sơn, Sông Pha, rồi leo đèo lên Dran, Lạc Lâm của xứ Lâm Đồng trên cao nguyên. Có khi ông hát dọc theo các quốc lộ 1A, 20, 21, 14, 19... Dọc theo các con lộ ấy, chỗ nào có chợ là có ông.

Nhưng có những khi nhớ những chợ đã qua, vì lâu ngày không trở lại, ông nhảy xe đò tìm về với nó để hát ít ngày rồi quay lại ngôi chợ xác định “hạ trại” lâu.

Ông nhận ra dân cày là người hay nghe ông hát, nghe nghiêm túc nhất. Không chỉ tôi, mà ông nhận ra nhiều gương mặt nông dân thân quen vào những buổi cầm ca ở chợ, dù không hề biết tên họ. Có người vừa nhìn ông vừa nghe, có người đứng im vậy nghe mà không nhìn vào đâu cả. Không hiếm khi ông nhìn thấy có những người mặc đồ lính thường đứng lại nghe ông hát rất lâu, tỏ vẻ yêu quý, và bỏ cả tiền vào ca. Nghệ thuật là không biên giới, xuyên lòng người.

Nhìn cảnh ấy, tôi chỉ biết cầu mong cho yêu thương trở về với hết thảy chúng sinh, tràn đầy, cũng phận người trên mặt đất. Ông hát về cuộc đời, cõi nhân sinh, tự tình con người, vì nhạc hay, cái đẹp, chứ chẳng hơi đâu để ý đến thời cuộc còn bồng bềnh trên thế gian.

Thì cũng như những lần ông đi hát ở công trình thủy điện Hàm Thuận - Đa Mi, những công nhân xa nhà sống trong lều ở giữa rừng quí ông vô cùng. Họ mời ông vô nhậu, họ đãi ông ăn sáng, ăn trưa, ăn chiều, ăn tối. Họ mời ông ngủ lại. Có lần, Tết về, ông ca bài Xuân Này Con Không Về, ông thấy mấy cậu thanh niên ngoài Bắc xa nhà ở công trường thủy điện rưng rưng. Họ bảo ông hát đi hát lại cho họ nghe. Làm sao không rưng rưng khi: *“Con biết bây giờ mẹ chờ tin con/ Năm trước con hẹn đầu xuân sẽ về”* mà bây giờ vẫn còn ở nơi công trường trong rừng phương xa thế này. Họ bảo ông đừng đi hát đâu nữa, ở đây hát họ trả thù lao hàng ngày cho dù họ không đủ tiền về quê ăn tết. Nhưng đâu được, đời ông là phải đi đây đó; phiêu lãng với âm nhạc mới là mục đích chính của ông.

Nhạc theo mùa

Hát là sống, nhưng sống phải có cái bỏ bụng. Ông nói thật, rằng sẽ về hát ở Đa Huoai khi biết mùa hái điều về. Hát ở Bảo Lộc khi biết mùa mưa trà có đợt. Hát ở Phú Sơn khi biết mùa chuối Laba già. Hát ở Di Linh khi mùa cà phê chín. Nông dân nghèo thì ông cũng nghèo theo. Nông dân rưng rưng thì họ mới chia sẻ cho ông đôi đồng. Ở vùng Lộc Thành, huyện Bảo Lâm, Lâm Đồng, ông

cứ hát ngang qua các xóm, thôn, mười nhà là hết mười bỏ tiền vào ca. Mùa sau tết là mùa cô bác hay hào phóng. Mùa nào hát mà cô bác chỉ đứng nghe, là khi ông biết xóm làng ấy mùa vụ đang thất bát, dân tình đang gặp kỳ khốn khó. Ông nhận ra chân lý, rằng người nghèo thường có năng lượng chia sẻ, mới nhìn xuống, mới thấy ông, mới hiểu được người nghèo.

Giá trị con người là ngang nhau, và không có không gian ca hát nào lớn hơn không gian ca hát nào, khi mà tiếng ca vang lên là để tìm đến nhân sinh, mang yêu thương về với đồng loại.

Mà mùa màng với ông không chỉ ở trong thời khắc cây trái. Ông cũng cần mùa màng để có cảm xúc mà hát. Ông như một cuốn tự điển về nhạc Bolero, Rumba. Không thống kê, nhưng ông ước mình thuộc và chơi đờn vững chắc khoảng năm trăm bài hát. Gặp lúc mùa nắng, mùa thu ông hay hát những bài như Người tình và quê hương, Ngọn trúc đào, Tình lỡ, Trong tâm mắt đời, Đường xưa lối cũ. Gặp mùa mưa, ông hát Hai mùa mưa, Mưa nửa đêm, Em về kéo mưa. Gặp mùa đông thì ca Chuyện người đan áo, Lạnh trọn đêm mưa, Cho vừa lòng em, Mùa đông của anh. Gặp mùa xuân thì ca Tôi chưa có mùa xuân, Con đường xưa em đi, Mùa xuân của mẹ, Xuân lỡ hẹn... Nhưng gặp những người đang gặp chuyện buồn thì họ nhờ ông hát những bài để họ hết buồn. Thì ông truyền cho họ “lý thuyết buồn” của mình rằng, buồn nên làm cho nó buồn hơn, và chỉ có buồn hơn mới làm con người ta hết được buồn. Thế là hát, Chuyển tàu hoàng hôn, Đời tôi cô đơn, Thói đời, Sầu lẻ bóng, Giọng ca dĩ vãng, Đồi ngà chia ly... Kiểu như: *Men nào bằng men yêu thương đây/ Con đường mình đi sao chưa cay/ Nghe vàng mùa thu vang đâu đây / Em ơi em ơi thu thiết tha... Hoặc: Yêu thương như nước trôi qua cầu/ Như đàn trời cung sâu...*

Nhưng hành trình nổi trôi đó, ông không chỉ hát. Có khi, ông gặp những thanh niên nhờ ông truyền dạy nghề cơ bản, bởi thôn quê không có lớp dạy nhạc. Cũng có cả nông dân, thợ cơ khí...

(XEM TIẾP TRANG 11)

Thương nhớ

HỒ ĐĂNG THANH NGỌC

Ôi hương hoa cau, cái hương hoa nồng nàn dịu ngọt bao giờ cũng gắn với mùa hè, mùa chim làm tổ, mùa thu hoạch bắp ngô, đậu phụng, khoai tía và cả những củ sắn trắng ngần thơm tho mùi lá dứa... Hương cau thuở ấy đi theo những đứa bé học trò với cặp sách đựng cơm mo cau bới theo ăn trưa trong những lúc phải ở lại học cả ngày.

Huế xưa nhà nào cũng có trồng cau, cau trồng thành hai hàng trước ngõ nhà, ngõ xóm, quanh hàng rào, sau nường. Nổi tiếng nhất có làng cau Nam Phổ, “mỏng vỏ, nhỏ xơ, tơ lòng, trong ruột”; “Trầu chợ Đình ăn với cau Nam Phổ/ Non với cũng bỏ, thiếu vỏ cũng ngon/ Hột thơm mà xác cũng giòn/ Được tiếng khen dài phải, dậy tiếng đồn không sai” - Ung Bình Thúc Dạ Thị). Cau thôn Vỹ thì lừng danh trong câu thơ tuyệt tác của thi sỹ họ Hàn ai cũng thuộc “Sao anh không về chơi thôn Vỹ/ Nhìn nắng hàng cau nắng mới lên”. Trong “tốp ten” cau Huế, dân gian cũng nhắc đến cau Nguyệt Biều, Lương Quán, Hương Cẩn... và cau Kê Liêu, “Cau Kê Liêu, kiệu An Lưu”. Kê Liêu tức là Liễu Cốc, nay thuộc huyện Hương Trà.

Mùa hoa cau nở, cả một vùng mênh mông thoang thoang mùi hương nồng say. Có câu đố về bông cau: “Đầu rồng đuôi phụng lê thê/ mùa đông ấp trứng, mùa hè nở con”. Người Huế gọi mùa hoa cau nở là mùa “cau lỏ”, xưa các chàng trai hay nghịch ngợm “cau anh lỏ sớm, cau nàng lỏ chưa?”. Hoa cau nở sớm nở muộn cũng tạc vào tâm khảm lo âu xã hội thời đó: “Mẹ già lo bầy lo ba/ lo cau lỏ muộn lo già hết duyên”.

HỒ SƠ TƯ LIỆU

ĐAN THANH

Đền thờ Lê Thành Hầu Nguyễn Hữu Cảnh - bậc tiền hiền đi giữ đất Đồng Nai, mở cõi trời Nam xưa, thuộc ấp Bình Kính, thôn Bình Hoàn, tổng Phước Vĩnh Thượng, huyện Phước Chánh, phủ Phước Long, tỉnh Biên Hòa. Nay thuộc ấp Nhị Hòa, TP Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai. Năm 1991, được xếp hạng là di tích lịch sử cấp quốc gia.

Ông nội của Lê Thành Hầu Nguyễn Hữu Cảnh là quan tham chiến Triều Văn Hầu Nguyễn Triều Văn, có quê gốc Gia Viễn, Ninh Bình, vì bất mãn với chúa Trịnh tiếm quyền vua Lê, nên theo phò chúa Nguyễn vào Đàng trong. Bước dừng chân đầu tiên của dòng Nguyễn Hữu vào năm 1609 do Triều Văn Hầu định hướng là đất Quảng Bình. Khi ấy người con trai thứ năm của Triều Văn Hầu là Chiêu Vũ Hầu Nguyễn Hữu Dật, sau là cha Nguyễn Hữu Cảnh mới được 6 tuổi.

Nguyễn Hữu Cảnh tên thật là Nguyễn Hữu Thành, sinh năm Canh Dần (1650) tại xã Chương Tín, huyện Phong Lộc (nay là xã Vạn Ninh, huyện Quảng Ninh), tỉnh Quảng Bình. Nguyễn Hữu Cảnh sinh trưởng trong tình huống nước nhà đang nạn Trịnh Nguyễn phân

hàng cau

Qua mùa hoa cau đến mùa trái. Cau Huế có nhiều loại: cau lửa, cau ướt, cau mỡ... Ngon nhất là cau lửa, hồ Huế có câu ca: "Trái cau lửa sao mà anh gọi là cau không nóng/ Tóc dợn sóng sao mà sóng không trào/ Trai nam nhi mà đối đặng, gái má đào xin theo".

Rồi lại tùy theo từng thời kỳ trái chín mà có nhiều cái tên khác nhau: Cau non thì gọi là cau sưa. Cau vừa tầm chín ăn ngon thì gọi là cau dày, "Cau ngon khéo bửa cũng dày/ Dầu thương cho lắm, hồi này cũng xa".

Cau già thì đích xác gọi là cau tra. Rồi lại gọi cây cau có tật là cau biếc, gọi cau hư là cau bông, gọi cau vừa lớn là cau tở, cau già là cau lão, cau ở vườn là cau vườn, cau ở núi là cau núi...

Cau trong đời sống Huế bàng bạc như nước, nồng nàn như lửa. Tàu lá cau, tàu hoa cau dùng bới cơm ra đồng ghém theo miếng mắm cà mưng nức, bới theo mo cơm học trò thường ghém gói muối mè muối đậu. Tàu cau còn hay dùng làm chiếc gàu múc nước. Rồi làm cái quạt mo nổi tiếng "Thằng Bờm có cái quạt mo", "Quạt này mát lắm ai ơi, quạt rồi để lại chớ đem về nhà"... "Miếng trâu là đầu câu chuyện",

chuyện đối nội đối ngoại phải có miếng cau trâu làm tin. Trái cau thường bỏ sáu miếng để mời khách, nhưng khách quý thì chỉ bỏ ba miếng "Thương nhau cau sáu bữa ba/ ghét nhau cau sáu bữa ra làm mười". Cau trâu rượu thuốc là nhắc chuyện mỗi khi nhà có khách hoặc khi nhà có kỵ giỗ, bàn thờ phải có các món quan trọng, bắt buộc để mời ông bà tổ tiên: trái cau, lá trâu, chai rượu, gói thuốc...

Lần thẩn buổi sáng đồng quê nhớ chuyện xưa với hàng cau với bao nhiêu cái tên lúc lắc đi kèm. Lại nhớ hai hàng cau trước xóm mọc đều tăm tắp. Mùa hè, khi buổi sáng hương cau thoảng xuống con đường, cũng là lúc những đôi chim cu tha sợi bông làm tổ. Để rồi từ sau đó, cứ mỗi hoàng hôn, tiếng cu gù bên rặng tre ngoài sông cứ vắng vào, bồi hồi, xao xuyến, bỗng bèn theo ai cho đến tận bây giờ, mấy mươi năm sau.

Dầu bây giờ hàng cau đó, cả lũy tre nữa cũng chỉ còn trong ký ức, nhưng tiếng chim cu gù thì cứ vọng mãi. Như thể cái âm thanh đó đã neo đậu cùng hương hoa cau, hòa vào trong nắng hạ, để thi thoảng đồng vọng từ cao vọi thỉnh không...■

SÁNG TÁC MỚI

LTS: Thu Thủy sinh ra và trưởng thành tại TP Đà Nẵng, là nhà thơ, là nhạc sĩ - người con gái sông Hàn có ấn tượng sâu sắc với thành phố ngàn hoa, ngàn sương Đà Lạt; hiện là biên tập viên Văn phòng đại diện Chi nhánh miền Trung - Tây Nguyên của NXB Hội Nhà văn tại Đà Nẵng. Mấy năm qua, Thu Thủy đã có nhiều chương trình âm nhạc cộng tác với Đài PT-TH Lâm Đồng; tháng 11/2016, Đài PT-TH Lâm Đồng sẽ giới thiệu với công chúng âm nhạc tác phẩm "Đường về" được Thu Thủy phổ từ bài thơ "Phố núi mù xa". Với thơ, tác phẩm của Thu Thủy giàu nữ tính, diu dàng, đầm thắm và không kém phần ưu tư, trăn trở... Lâm Đồng Cuối tuần trân trọng giới thiệu với độc giả chùm thơ của nhà thơ, nhạc sĩ Thu Thủy.

THU THỦY

Giao hưởng đêm

Người đàn bà kéo sợi dây đàn
buộc vào mặt trăng
Núu khoảng trời xanh về làm của
lắng nghe tầng tầng âm thanh nhảy múa
Chợt vui
chợt buồn
Mùa tiếp mùa
Chênh chao nổi buồn con gái
Những hạt mưa từ xa xô bay trở lại
làm thốn thớt thanh âm...

Người đàn bà khoác tay người đàn ông
bên cạnh đời mình
đi dưới trời hạnh phúc
Nốt nhạc chào đời trong trẻ
vang âm
vui tiếng chim đầu cành đáp lại
Có cơn gió mùa xuân

Phố núi mù xa

Đường về mấy nẻo mờ con dốc
Đã úa màu theo lá cuối thu
Thông reo như nhắn lời tình tự
Xao xuyến chỉ ai buổi tạ từ

Phố núi mịt mờ mây trắng bay
Buồn như vạt nắng cuối hiên ngày
Ngỡ giấc mơ hoang vừa ghé lại
Thoáng chút hao gầy môi, mắt cay.

ngọt lành hoang dại
thổi đưa khát vọng lên cao

Người đàn bà ngồi đếm những vì sao
long lanh khoe mắt
tiếng đàn ngân rung dập dìu khoan nhặt
xao xuyến khoảng trời xa
Sợi dây đàn từ trái tim nối với bao la
vang vang lời mưa nắng
Nhật lên giữa lao xao cuộc đời
một hai dấu lặng
Cất giữa ngăn lòng...

Người đàn bà long đong
Tìm trong miệt mài giữa trùng trùng
âm thanh và giai điệu
Đưa bàn tay nắm núu
mảng trời đêm mênh mông...

Phố vẫn im lìm dưới nắng mai
Đồi dốc nghiêng nghiêng tro lối gầy
Thềm xưa còn đó màu hoa cũ
Phai nhạt mấy mùa thu đắm say

Ta về người ở lại bơ vơ
Lá đổ buồn hiu hắt ngóng chờ
Đan tay vào nỗi niềm thương nhớ.
Sương khuất ngàn thông một bóng mờ.

Nguyễn Hữu Cảnh - bậc tiền hiền xứ Đồng Nai và cõi trời Nam

tranh, ông lại thuộc dòng dõi danh tướng nhà chúa Nguyễn, nên sớm trở thành người tài giỏi, võ nghệ siêu quần. Từng là sư tổ của môn võ, danh hiệu "Bạch hổ sơn quân phá" được nhiều người kính phục. Được chúa trọng dụng ban tước Lễ Thành Hầu và cử giữ chức Cai Cơ. Năm Nhâm Thân (1692) Chúa phái Nguyễn Hữu Cảnh làm Thống Binh an định bờ cõi. Tại vùng ven biển, trải hai năm liền ông đã tích cực gạt hái được nhiều kết quả khả quan và nhất là để lại nhiều dấu ấn nhân hậu: Ôn định phủ Bình Thuận, hòa đồng sắc tộc Chăm - Việt, cải cách hài hòa nền văn hóa hợp chúng... Sau đó, ông được thăng chức Chuông cơ, làm Trấn phủ dinh Bình Khương (Khánh Hòa ngày nay). Xuân Mậu Dần 1698, Chúa lại cử ông làm Thống suất kinh lược xứ Đồng Nai. Thuở ấy ông cho đóng đại bản doanh tại Cù Lao Phố còn gọi là Đông Phố (Đồng Nai). Ngoài mồm đất này ra chung quanh toàn là rừng núi âm u; phần đất đai hoang hóa đầy hiểm trở, sông rạch thì chẳng chịt, gai góc ngút ngàn, đây rẫy hang ổ của các loài mãnh thú, ác ngư...

"... Đồng Nai địa thế hãi hùng
Dưới sông sâu lội, trên giồng cọt
um...".

Dân cư thời ấy gồm các sắc tộc: Khơme, Chăm, Việt, Hoa... nhưng

Tượng đài Nguyễn Hữu Cảnh - Ảnh: Đ.T

lại quá ít ỏi vắng vẻ, đời sống sinh hoạt còn quá thô sơ nghèo nàn. Với ý chí quả cảm và lòng yêu nước thương dân, Thống suất Nguyễn Hữu Cảnh vạch ra kế sách cấp thiết cùng quân dân gấp rút liên tiếp thi hành: Khai hoang mở cõi, dần xếp biên cương, bảo vệ chủng dân và vùng đất mới, thiết lập cơ sở hành chính thôn xã có quy củ, lập phủ Gia Định và chính thức cho sát nhập vào bản đồ Đại Việt, đề xuất công trình chiêu mộ lưu

dân và khuyến nông. Riêng công trình di dân đã được đa số dân chúng miền Phú Xuân Ngũ Quảng hưởng ứng, nhất là nhân dân vùng Bố Chánh Quảng Bình đã sốt sắng đáp lời kêu gọi của bậc lãnh tướng đồng hương mà họ hằng kính yêu, nên đã hăng hái rủ nhau vào Đồng Nai lập nghiệp rất đông. Thời ấy có câu ca dao nổi tiếng:

"Làm trai cho đáng nên trai
Phú Xuân cũng trải Đồng Nai
cũng từng".

Nguyễn Hữu Cảnh có công lớn thúc đẩy Cù Lao Phố phát triển thành một trong những cảng thị sầm uất, năng động nhất ở Đàng Trong suốt thế kỷ XVIII.

Năm 1699, Nguyễn Hữu Cảnh vâng lệnh chúa Nguyễn thống lĩnh đại binh vào ổn định tình hình biên giới phía Nam. Ông cho đắp lũy Hoa Phong, vét kênh nối liền sông Tiên - sông Hậu, thực hiện việc an dân, giữ yên miền biên ải. Tháng tư năm Canh Thìn (1700), sau khi hoàn thành sứ mệnh, ông cho binh lính rút về dinh Bình Khương đến địa phận Rạch Gầm (Tiên Giang), ông lâm trọng bệnh và qua đời ngày 9/5 âm lịch, thọ 50 tuổi. Ngày 16/5 âm lịch, trên đường chuyển

quan về Quảng Bình, linh cữu của ông tạm dừng ở Cù Lao Phố để nhân dân Biên Hòa chiêm bái và lập mộ huyền táng tưởng nhớ. Truyền rằng sau đó linh hài của ông đã được cải về an táng tại Thác Ro thuộc huyện Lệ Thủy, Quảng Bình. Nơi này mới đây được hậu duệ 10 đời của ông đã tìm ra mộ.

Sau khi ông mất, Chúa Nguyễn Phúc Chu vô cùng thương tiếc truy tặng ông tước "Hiệp Tấn Công Thân, Đặc Tiến Dinh Chuông, Tráng Hoàng Hầu". Đến thời các vua nhà Nguyễn (1802-1945) lại gia phong tước "Khai Quốc Công Thân Võ Tráng Võ Tướng Quân Vĩnh An Hầu", "Thượng Đẳng Công Thân Đặc Trấn Thủ Quốc Chuông Cơ Lễ Thành Hầu". Năm 1852, vua Tự Đức ban sắc phong "Thượng Đẳng Thần".

Đền thờ Nguyễn Hữu Cảnh xưa là đình Bình Kính thờ thần Thành hoàng làng. Sau khi Nguyễn Hữu Cảnh mất, nhân dân địa phương ghi nhớ công ơn của ông đã lập bài vị, tạc tượng thờ và đổi tên đình thành đền thờ, tôn thờ ông như vị phúc thần của làng. Năm 1802, vua Gia Long đã cho trùng tu, nâng cấp mở rộng quy mô hơn lúc ban đầu và cất cử 10 từ phụ chăm sóc. Đến năm 1851, đền thờ bị hư hỏng nặng do xói mòn, ngập lụt, vua Tự Đức cấp 400 quan tiền cho quan quân sở tại

xây dựng lại và lùi về phía sau cách nền cũ 10 trượng (khoảng 42 m). Năm 1923 và gần đây nhất là vào các năm 1960, 2010, di tích tiếp tục được tu bổ để đáp ứng nhu cầu sinh hoạt tín ngưỡng của nhân dân. Đền thờ Nguyễn Hữu cảnh bài trí theo lối chữ đình gồm các hạng mục tiền đền, chánh điện và nhà khách. Kiến trúc mang đậm phong cách truyền thống của đình làng Nam bộ. Nghệ thuật trang trí khá tinh xảo từ hệ thống điện thờ đến bao lam, hoành phi, liễn đối. Kiến trúc và nghệ thuật hài hòa tạo cho công trình vừa mang yếu tố truyền thống, vừa mang yếu tố hiện đại, tôn lên vẻ đẹp tâm linh và sự thành kính của nhân dân đối với vị thần được thờ tại đền.

Hàng năm, cứ đến ngày 16/5 và 11/11 âm lịch, nhân dân địa phương lại tổ chức lễ vía Đức ông và lễ Kỳ yên, với mục đích tạ ơn thần Thành hoàng bốn cảnh và cầu cho quốc thái dân an, mưa thuận gió hòa, cuộc sống ấm no hạnh phúc. Đặc biệt, nhân kỷ niệm 300 năm hình thành và phát triển vùng đất Biên Hòa - Đồng Nai (1689 - 1998), tỉnh Đồng Nai đã xây dựng nhà bia tưởng niệm và đặt tượng Nguyễn Hữu Cảnh trong khuôn viên di tích như một lần nữa khắc ghi công lao, nhắc nhở hậu thế ghi lòng tạc dạ về những thành quả mà ông đã cống hiến cho xứ sở này. ■

Rau Trà Quế được trồng theo phương pháp hữu cơ truyền thống - Ảnh: Internet

VỀ làng rau Trà Quế

Ở làng rau nổi tiếng của vùng phố cổ Hội An, rau đã không còn đơn thuần chỉ là một sản phẩm nông nghiệp mà đã được nâng lên một giá trị mới, trở thành một sản phẩm du lịch, một điểm dừng chân độc đáo trong hành trình khám phá Hội An của du khách.

VIỆT QUỲNH

Làng rau sạch lâu đời

Ấn tượng đầu tiên của chúng tôi khi lần đầu đến với làng rau Trà Quế là... thơm! Đường làng, ngõ xóm vùng quê Cẩm Hà, đâu đâu cũng tràn ngập cái mùi hương ấy, như thể gió ở đây được ướp bởi những hành, những húng, những cải xanh thơm nồng.

Cách trung tâm thị xã Hội An hơn 3 km về hướng Tây Bắc và cách TP Đà Nẵng chưa đến 20 km về phía Nam, làng rau Trà Quế đón du khách bằng mùi thơm nồng đặc trưng ấy của các loại rau gia vị, rau ăn lá, tiếp đó là màu xanh mát mắt của những luống hành, ngò, rau thơm, xà lách,... Với những ai đã trót "phải lòng" món mì Quảng, phải khi đến tận nơi này mới hiểu được vì sao người ta vẫn bảo, tô mì phải đi đôi với đĩa rau sống Trà Quế thì mới được gọi là tròn vị. Rau Trà Quế nổi tiếng từ rất lâu với phương pháp trồng hữu cơ được duy trì cho đến tận bây giờ. Hơn 20 loại rau được trồng trên đất đai màu mỡ, bón bằng các loại rong lấy từ sông Đệ Vông và đằm Trà Quế. Nhờ vậy đã tạo ra loại rau có hương vị đặc biệt, làm nên

bản sắc độc đáo cho các món ăn Hội An.

Những người nông dân đã gắn bó nhiều năm với làng rau truyền thống này biết cách làm cho rong hóa mùn, giúp cây rau không cần phân bón hóa học mà vẫn lên mươn mướt, tốt tươi. Rau xanh Trà Quế được đảm bảo "sạch" từ khâu chọn đất và hệ thống nước tưới không bị ô nhiễm. Đất được tăng độ mùn từ rong và tăng độ tơi xốp bằng các loại phân chuồng để hoai, phân vi sinh chế biến từ thảo mộc. Đến nay, người làng rau Trà Quế còn biết cách áp dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật để sản xuất rau sạch theo quy trình khép kín. Nhờ vậy, rau vừa được đảm bảo sạch mà vẫn đạt năng suất cao, đáp ứng nhu cầu của thị trường.

Làng rau Trà Quế hiện có 220 hộ gia đình làm nghề nông nghiệp, trong đó có hơn 130 hộ chuyên trồng rau luân canh, xen canh trên diện tích 40 ha. Rau Trà Quế nổi tiếng thơm ngon và sạch, nên nhiều năm qua đã khẳng định được chỗ đứng trên thị trường, tạo được thương hiệu và niềm tin vào chất lượng cho du khách. Hiện nay, bên cạnh lượng rau bán ra thị trường tự do,

phục vụ nhu cầu tiêu dùng của người dân, mỗi ngày người dân làng rau Trà Quế cung cấp cho các nhà hàng, siêu thị, cửa hàng thực phẩm khoảng 2 tấn rau các loại, giá cả ổn định, thu nhập của người trồng rau từ đó cũng tăng lên đáng kể.

Vào tour du lịch

Nhiều năm trở lại đây, khi du lịch Hội An bắt đầu khởi sắc thì làng rau Trà Quế cũng kịp thời bắt nhịp vào con đường làm du lịch bằng cách làm độc đáo. Với lợi thế nổi tiếng vì trồng rau sạch lâu đời, cùng với các lễ hội truyền thống như lễ hội Cầu Bông vào ngày mùng 7 tháng giêng âm lịch để cầu mưa thuận gió hòa, làng rau Trà Quế mang lại cho du khách nhiều trải nghiệm mới mẻ và thú vị. Các homestay được mở ra, bộ mặt làng rau được chỉnh đốn khang trang để chào đón du khách, nhờ vậy mà mỗi năm, làng rau Trà Quế thu hút hơn 1.000 lượt khách quốc tế theo các tour du lịch đến tham quan và trải nghiệm.

Đến với làng rau Trà Quế, du khách sẽ được trở thành những người nông dân trồng rau thực thụ trong những bộ áo quần nông dân, dép lê, nón lá, được

Du khách thích thú mua sản phẩm rau Trà Quế - Ảnh: Internet

trực tiếp ra đồng và được người làng rau bày cho cách cuốc đất, trồng, tưới nước và chăm bón rau. Sau khi tắm rửa, nghỉ ngơi, du khách sẽ thưởng thức các món ăn chế biến từ các loại rau xanh đặc hữu Trà Quế và các món ngon của Quảng Nam như: bánh đập, bánh vạc, hến trộn, tôm hùm, mì Quảng, cao lầu Hội An... trong những ngôi nhà lá được người dân dựng lên ngay cạnh những cánh đồng rau ngan ngát mùi thơm hấp dẫn, xanh mát. Được trải nghiệm đời sống của người nông dân "chân lấm tay bùn" cũng như cảm giác được hòa mình vào thiên nhiên khiến nhiều du khách, nhất là những du khách đến từ các nước công nghiệp cảm thấy thích thú. "Làng rau Trà Quế rất đẹp. Người dân hiền lành, chất phác và rất thân thiện với du khách. Thật thú vị khi mình vừa được tận tay nhổ rau ngay tại cánh

đồng, rồi sau đó lại được ăn rau tươi ngon ngay tại nơi trồng ra nó. Nhất định tôi sẽ trở lại nơi này trong những lần đến Hội An tiếp theo." - Chị Anna Zhang, du khách Canada hào hứng nói.

Với cách làm du lịch độc đáo, năm 2015, làng rau Trà Quế lọt vào "top ten" trong danh sách các điểm đến nổi tiếng ở Việt Nam được tờ báo Le Figaro - một tờ nhật báo rất lâu đời và nổi tiếng của Pháp bình chọn. Theo Le Figaro, tour "Một ngày làm nông dân" ở làng rau trên 500 tuổi này là một trong những trải nghiệm đáng nhớ nhất của du khách trong hành trình du lịch Việt Nam. Phát triển du lịch cộng đồng đang giúp cho làng rau Trà Quế không những giữ gìn được nghề truyền thống của mình, mà còn tạo điều kiện để người dân nâng cao đời sống, phát huy những giá trị văn hóa lâu đời. ■

Hoa thân gỗ độc đáo ở Đà Lạt

Chuông Vàng: tên khoa học Spathodea Campanulata Bean, du nhập vào Đà Lạt năm 1960, nguồn gốc từ châu Phi, cây đầu tiên được trồng tại chùa Quán Thế Âm (bên hồ Xuân Hương). Từ năm 1996, Công ty QLCT Đô thị Đà Lạt nhập giống mới, trồng nhiều hai bên đường Lê Hồng Phong, Phan Đình Phùng, hồ Hoàng Văn Thụ, công viên. Là loài cây thân gỗ, hoa màu vàng cam (tựa quả chuông), nở thành chùm, suốt 4 mùa. Chuông vàng rực rỡ treo trên nền trời xanh, rất ấn tượng (ảnh 1).

Vông Kê: nguồn gốc từ Trung Đông, tên khoa học Erythrina cristagalli, du nhập vào Đà Lạt năm 1965. Hai cây đầu tiên, do KS Lương Văn Sáu trồng ở cổng sau Khách sạn Palace (gần mấy cây thông lớn), nên rất ít người biết. Đến nay, đã thành cổ thụ (cao 13 - 15 m), thân - cành xù xì mốc meo, nở hoa quanh năm - những chuỗi hoa dài, màu đỏ cam, rất bắt mắt. Từ năm 1993, Đà Lạt nhập loài Vông Kê mới (Osaka), được trồng nhiều trong các công viên, khu du lịch và cả nhà dân nữa (ảnh 2). MAI CHÂU

Nông nghiệp Việt: Sẵn sàng cho gia nhập TPP

Theo nhận định của các chuyên gia kinh tế, cơ hội song hành cùng thách thức từ Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) đang tạo ra một “sân chơi” mới, buộc ngành Nông nghiệp Việt Nam phải nâng cao sức mạnh nội lực, tăng khả năng cạnh tranh.

Cơ hội “vàng”

Trải qua 30 năm đổi mới, Việt Nam đã lột xác vươn mình ra thế giới, trong đó ngành Nông nghiệp Việt Nam đã có những bước phát triển vượt bậc khi tăng trưởng GDP đạt bình quân 3,7%/năm, là mức cao trên thế giới và toàn khu vực.

Không chỉ dừng ở đó, ngành nông nghiệp còn được kỳ vọng sẽ phát triển vượt bậc hơn nữa trong tương lai khi bước vào sân chơi hội nhập sâu rộng mà trước mắt là hội nhập TPP. Bởi vì, Hiệp định TPP cho phép nông nghiệp Việt Nam tiếp cận thị trường 15.300 tỷ USD của Mỹ và 300 tỷ USD của Canada, Peru và Mexico, dự báo sẽ giúp tăng thêm 35,7 tỷ USD, tương đương 10,5% GDP cho riêng Việt Nam đến năm 2025.

Thứ trưởng Hà Công Tuấn cũng dẫn chứng, khi gia nhập TPP, Việt Nam sẽ có lợi thế cạnh tranh rất lớn so với các quốc gia xuất khẩu những mặt hàng nông sản cùng loại nhưng không phải là thành viên TPP, đặc biệt là các mặt hàng chủ lực như thủy

sản, đồ gỗ, cao su, hạt điều, tiêu... Cùng với đó, Việt Nam còn có thể mở rộng thị trường tiêu thụ nông sản lớn như Hoa Kỳ, Nhật Bản, Australia, Singapore... Những thị trường này sẽ giúp Việt Nam có cơ hội giảm áp lực phụ thuộc vào một số thị trường truyền thống nhưng lại thiếu bền vững.

Không ít áp lực cạnh tranh

Tuy nhiên, theo đánh giá của các chuyên gia kinh tế, bên cạnh những cơ hội “vàng”, TPP cũng tạo ra những thách thức không nhỏ đối với nền kinh tế Việt Nam, trong đó là áp lực cạnh tranh gay gắt.

Trước tiên, ngoài các mặt hàng nông sản chủ lực có lợi thế như thủy sản, cà phê, tiêu, gạo... ngành Chăn nuôi Việt Nam nằm trong nhóm ít có thuận lợi nhất trong 12 nước tham gia TPP. Do đó, khi TPP mở cửa thì những sản phẩm chăn nuôi của Việt Nam sẽ chịu sự cạnh tranh khốc liệt. Nếu như sản xuất ngành chăn nuôi duy trì quy mô nhỏ như hiện nay thì chắc chắn sẽ thua. Không những vậy, việc

giảm thuế đối với các nước thành viên TPP sẽ dẫn đến sự gia tăng nhanh chóng nguồn hàng nhập khẩu từ các nước TPP vào Việt Nam do giá thành rẻ hơn, chất lượng và mẫu mã đa dạng, phong phú hơn. Sản phẩm nông nghiệp và các doanh nghiệp, nông dân Việt Nam đứng trước sự cạnh tranh gay gắt trong khi đó, các hàng nông sản và nông dân là những đối tượng dễ bị tổn thương nhất trong hội nhập...

Hơn nữa, khi các nước thực hiện cam kết TPP, đồng nghĩa với việc hàng rào thuế quan sẽ bị xóa bỏ. Lúc này, hàng rào phi thuế quan sẽ trở nên phổ biến hơn, yêu cầu về chất lượng sản phẩm cũng khắt khe hơn và đây cũng là một trong những điểm yếu đối với sản xuất nông nghiệp của Việt Nam.

Đặc biệt, áp lực về thách thức càng lớn khi nhìn lại nước ta chỉ có nền sản xuất nhỏ, chủ yếu quy mô hộ gia đình, “Chúng ta có khoảng 3.500 doanh nghiệp nông nghiệp, chiếm 1,01% tổng số doanh nghiệp và hầu hết là doanh nghiệp nhỏ. Các doanh nghiệp có vốn dưới 5 tỷ đồng chiếm tới 65% nên rất khó trong cạnh tranh. Do sản xuất quy mô hộ là chính, công nghệ còn kém cho nên sẽ có mặt hàng rất khó khăn khi mở cửa. Đã là “sân chơi” chung, luật chung thì ai

mạnh người ấy thắng, nên nông sản cũng sẽ rất khó khăn về tiêu thụ nếu vẫn duy trì quản lý hiện nay”, Thứ trưởng Tuấn nhấn mạnh.

Tái cơ cấu sản xuất - sẵn sàng cuộc chơi bình đẳng

Để có thể vững vàng bước vào “đấu trường” TPP nói riêng và sân chơi hội nhập quốc tế nói chung, không còn cách nào khác là ngành nông nghiệp cần nâng cao sức mạnh nội lực, tăng khả năng cạnh tranh.

Theo đó, không còn cách nào khác là ngành nông nghiệp phải tái cơ cấu sản xuất. Trong đó, các sản phẩm nông nghiệp phải sản xuất theo chuỗi, tạo được sự cạnh tranh về giá cả, chất lượng, kiểm soát tốt vệ sinh an toàn

“Chúng ta có khoảng 3.500 doanh nghiệp nông nghiệp, chiếm 1,01% tổng số doanh nghiệp và hầu hết là doanh nghiệp nhỏ. Các doanh nghiệp có vốn dưới 5 tỷ đồng chiếm tới 65% nên rất khó trong cạnh tranh”

Thứ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn Hà Công Tuấn nhấn mạnh.

thực phẩm. Đồng thời, cả doanh nghiệp và nông dân phải liên kết. Điều quan trọng nữa Nhà nước phải khuyến khích, thu hút doanh nghiệp lớn đầu tư vào nông nghiệp theo cả chuỗi. Đặc biệt là ngành chức năng phải giải quyết tồn tại lớn nhất của ngành Nông nghiệp Việt Nam là an toàn vệ sinh thực phẩm.

Ông Nagai Katsuro, Công sứ Đại sứ quán Nhật Bản tại Việt Nam cũng cho rằng, bên cạnh việc đảm bảo tốt hơn vệ sinh an toàn thực phẩm, ngành Nông nghiệp Việt Nam cần thực sự thay đổi một số khâu cơ bản như sản xuất, chế biến, phân phối... Muốn xuất khẩu thắng lợi, nông dân Việt Nam cần nâng tầm năng suất và chất lượng nông sản, phải sản xuất sao cho đạt bốn yêu cầu như: Chất lượng sản phẩm phải đạt chuẩn chất lượng an toàn quốc tế, giá thành cạnh tranh với đối thủ, khối lượng lớn, và giao hàng đúng lúc theo hợp đồng.

Mặt khác, cần chú trọng đến vấn đề truy xuất nguồn gốc. Nếu không chú ý đến vấn đề này thì nông sản Việt Nam thậm chí còn không tiêu thụ được ngay tại thị trường nội địa khi Việt Nam đã cam kết bãi bỏ thuế suất đối với nông sản nhập từ các nước thành viên TPP hay từ các nước ASEAN”. **D.Q (theo TBTC)**

CHUYÊN MỤC THANH NIÊN
(thanhnienbaolamdong@gmail.com)

Hoạt động Đoàn gắn với rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh

Những năm qua, Đoàn Trường THPT Lộc An (huyện Bảo Lâm) luôn xác định công tác Đoàn trong trường học có vai trò rất lớn đối với việc rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh. Vì vậy, trong các buổi sinh hoạt ngoại khóa, Đoàn Trường THPT Lộc An luôn lấy học sinh làm trung tâm nhằm truyền “lửa”, giúp các em được cùng nhau vui chơi, bày tỏ cảm xúc và rèn luyện kỹ năng sống sau những giờ học căng thẳng.

KHÁNH PHÚC

Để hưởng ứng Phong trào “Tuổi trẻ Trường THPT Lộc An học tập và làm theo lời Bác”, Đoàn trường thường xuyên tổ chức các hoạt động phù hợp - anh Ngô Viết Tiến, Bí thư Đoàn trường Lộc An cho biết.

Theo đó, từ đầu các năm học, Đoàn trường đã lên kế hoạch triển khai nhiệm vụ tới các đoàn viên, thanh niên (ĐVTN) bằng nhiều hình thức như phát động, tuyên truyền; tổ chức viết bài về các tấm gương điển hình và tuyên dương học sinh đạt kết quả cao trong việc học tập và làm theo lời Bác. Từ đó, vào thứ hai hàng tuần, Đoàn trường tổng kết nêu gương các học sinh tiên tiến làm theo lời Bác dưới cờ để học sinh toàn trường học tập, noi theo.

Cùng với đó, Đoàn trường đã tổ chức triển khai 6 bài lý luận chính trị cho ĐVTN vào những buổi chào cờ, hát những bài ngợi ca Đảng, Bác Hồ dưới cờ và trong các ngày lễ lớn. Đặc biệt, Đoàn trường luôn chú trọng tăng cường các hoạt động giáo dục đạo đức, lối sống và ý thức chấp hành pháp luật cho học sinh thông qua các buổi học ngoại khóa và hướng nghiệp, chọn ngành, nghề cho tương lai.

Đoàn Trường THPT Lộc An biểu diễn tại hội thi đồng diễn và hát giai điệu Tổ quốc. Ảnh: K.P

Cách đây 10 năm, Trường THPT Lộc An đã thành lập Đội xung kích an toàn giao thông (XKATGT), duy trì hoạt động cho đến nay với số lượng thành viên tham gia thường xuyên gồm 6 học sinh và 2 giáo viên. Hoạt động chính của Đội là tuyên truyền về ATGT cho tất cả học sinh trong trường, hướng dẫn học sinh và phụ huynh đậu đỗ xe đúng nơi quy định vào giờ cao điểm khi tan trường. Khi phát hiện những học sinh vi phạm về giao thông, các thành viên trong đội sẽ nhắc nhở, nếu không thay đổi thì sẽ bị ghi tên vào danh sách để báo cáo

với nhà trường có hình thức xử lý phù hợp như nêu dưới cờ và hạ điểm thi đua...

Ngoài ra, Đoàn trường còn thành lập các đội văn nghệ tuyên truyền ca khúc cách mạng, múa dân vũ, Câu lạc bộ Karatedo và các đội bóng chuyên nam, nữ để thu hút ĐVTN tham gia rèn luyện kỹ năng sống”.

Theo anh Ngô Viết Tiến, sở dĩ có thể tổ chức được nhiều hoạt động như vậy là nhờ sự quan tâm của Ban Giám hiệu nhà trường. Ngoài xây dựng môi trường dạy học tốt, nhà trường cũng rất chú trọng đến hoạt

động Đoàn. Nhằm tạo không khí thi đua sôi nổi, Đoàn trường còn tham mưu cho Chi bộ và Ban giám hiệu tổ chức các cuộc thi cho học sinh toàn trường tham gia như: “Hùng biện tiếng Anh”, “Thi nghề tin học” và “Đường lên đỉnh Olympia”...

Cùng với đó, để tạo cảnh quan nhà trường luôn “xanh - sạch - đẹp”, hàng năm, Đoàn trường luôn phát động xây dựng các công trình thanh niên và thu hút sự tham gia đông đảo, nhiệt tình của các ĐVTN trong trường. Đặc biệt, ngay từ đầu các năm học, Đoàn trường còn tổ chức phát động ký

cam kết “3 không” (không ma túy, không tệ nạn xã hội và không bạo lực học đường) cho ĐVTN.

Bên cạnh các buổi sinh hoạt ngoại khóa, Đoàn trường còn thường xuyên tổ chức các giải bóng chuyền, bóng đá, chạy việt dã...; đồng thời, nhiệt tình tham gia các giải đấu do Đoàn cấp trên tổ chức để học sinh giao lưu, học hỏi kinh nghiệm và rèn luyện sức khỏe.

Thầy Nguyễn Hoàn Vũ, Hiệu trưởng Trường THPT Lộc An cho hay: “Để học sinh phát triển toàn diện, ngoài việc dạy và học, nhà trường đặc biệt chú trọng đến công tác Đoàn. Hoạt động Đoàn là cơ sở nhằm tạo cảm hứng và rèn luyện kỹ năng giúp học sinh phát triển trong tương lai. Đặc biệt, các hoạt động Đoàn luôn mang đến sự lý thú, năng động cho học sinh, giúp các em có thêm động lực trong học tập”.

Hiện, Đoàn Trường THPT Lộc An đang có hơn 760 ĐVTN với 23 chi đoàn lớp học và 1 chi đoàn giáo viên. Theo đánh giá của chị Võ Thị Viết Kha, Bí thư Huyện Đoàn Bảo Lâm thì Đoàn Trường THPT Lộc An là một trong số ít những Đoàn cơ sở trường học nổi trội và thường xuyên có những hoạt động Đoàn sôi nổi, ý nghĩa. Đặc biệt, trong các cuộc thi do Huyện Đoàn và các Đoàn cấp trên tổ chức, Đoàn Trường THPT Lộc An luôn là đơn vị dẫn đầu như xếp hình Trường Sa, thi đồng diễn và hát giai điệu Tổ quốc, nhấn tin ủng hộ biển đảo... ■

“Tôi yêu Tổ quốc tôi” trong từng hành động

Không chỉ là hô hào chung chung, phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” đã được Ủy ban Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam TP Đà Lạt triển khai bằng hành động thể hiện tình yêu Tổ quốc từ những việc nhỏ nhất đến tinh thần xung kích, tình nguyện góp sức trẻ dựng xây thành phố văn minh hiện đại, đáng sống.

QUỲNH UYÊN

Hơn 76.000 thanh niên thực hiện các phần việc “làm theo Bác”

Phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” là phong trào duy nhất do Hội LHTN Việt Nam phát động trong nhiệm kỳ 5 năm (2014 - 2019) nhằm cổ vũ thanh niên thể hiện lòng yêu nước bằng những hành động cụ thể. 2 năm qua, Hội LHTN TP Đà Lạt đã đẩy mạnh các phong trào “đâu cần thanh niên có việc gì khó có thanh niên”, thanh niên sống đẹp, sống có ích, thanh niên tình nguyện vì an sinh xã hội và vệ sinh môi trường, thanh niên vươn lên lập thân lập nghiệp và làm giàu chính đáng, thanh niên xung kích bảo vệ Tổ quốc. Không chỉ là khẩu hiệu suông, phong trào “Tôi yêu Tổ quốc tôi” đã thể hiện bằng những con người cụ thể, việc làm cụ thể và hành động thiết thực. Trong năm 2015, năm đầu tiên triển khai phong trào, Hội LHTN TP Đà Lạt đã phối hợp chặt chẽ với Ban Thường vụ Thành Đoàn tổ chức các hoạt động giáo dục truyền thống cho thanh niên, vị trí và vai trò của thanh niên trong giai đoạn hiện nay. Các tổ chức cơ sở đã tổ chức được 60 buổi nói chuyện cho gần 30 ngàn lượt thanh niên tham dự. Các đơn vị Đoàn thường xuyên tổ chức các

chuyên đề về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, thi tìm hiểu về cuộc đời và sự nghiệp của Bác, thi kể chuyện về Bác bằng hình thức sân khấu hóa, có 7.619 thanh niên tham gia thực hiện các phần việc “làm theo Bác”. Trong các buổi phát thanh thanh niên trường học, phát thanh nhiều ca khúc truyền thống ngợi ca quê hương đất nước, ngợi ca Đảng, Bác Hồ, hướng thanh niên học sinh sinh viên đến lý tưởng cao đẹp. Vận động thanh niên gương mẫu chấp hành pháp luật, hình thành văn hóa “Sống và làm việc theo hiến pháp và pháp luật”, tổ chức các ngày hội văn hóa giao thông, thường xuyên duy trì hoạt động các đội hình thanh niên tình nguyện xung kích, 100% trường học trong thành phố đã có đội hình thanh niên xung kích an toàn giao thông hoạt động vào giờ tan trường với 559 thành viên tham gia. Các phong trào tiết kiệm như: tiết kiệm thời gian, tiết kiệm chi tiêu, tiết kiệm năng lượng điện, tiết kiệm nước trong sinh hoạt được phát động rộng rãi với giới trẻ.

Hưởng ứng chương trình “Ấm áp mùa đông và xuân tình nguyện”, vào mỗi dịp tết đến, các cấp Hội LHTN của thành phố đã vận động ủng hộ người nghèo, trao quà tết cho các Mẹ VNAH, ủng hộ áo ấm mùa đông và nhiều thực phẩm dầu ăn, mì tôm, bột ngọt, đường, sữa...

Chương trình “Thắp sáng ước mơ tuổi trẻ Đà Lạt” năm qua đã giúp đỡ 653 thanh niên có hoàn cảnh khó khăn với tổng trị giá 538 triệu đồng, 365 thanh niên nhận học bổng tiếp sức đến trường, tổng trị giá 446 triệu đồng.

Xuất hiện nhiều tỷ phú trẻ

Năm qua, hàng ngàn thanh niên đã tình nguyện hiến máu cứu người. Các hội viên thanh niên thường xuyên giúp đỡ trẻ em đặc biệt khó khăn, trẻ em khuyết tật tại Hội Người mù. Trường Thiếu năng, Trường Khiếm thính, Trung tâm Bảo trợ xã hội, lớp học tình thương, nhà mở... Trong năm, Thành Đoàn đã tổ chức 2 đợt ra quân vệ sinh môi trường, khơi thông dòng chảy, xử lý rác thải nông nghiệp, cạo xóa quảng cáo gây mất mỹ quan đô thị, trồng cây xanh trên đồi Măng Lìn, trồng cây phân tán, góp phần chống biến đổi khí hậu, bảo vệ môi trường. Phong trào thanh niên lập thân lập nghiệp đã xuất hiện nhiều tỷ phú nông dân trẻ tuổi, ứng dụng nông nghiệp công nghệ cao, thực hiện chuyển giao khoa học - kỹ thuật trong đoàn viên thanh niên.

Đẩy mạnh phong trào Thanh niên xung kích bảo vệ Tổ quốc: Thanh niên tích cực tham gia các hoạt động vì biên giới, hải

đảo, cánh gác phòng chống “Diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch, nêu cao tinh thần cảnh giác cách mạng, vận động thanh niên viết đơn tình nguyện tham gia nghĩa vụ quân sự, bồi dưỡng tinh thần yêu nước, sẵn sàng bảo vệ Tổ quốc. Đã hình thành 29 đội thanh niên xung kích an toàn giao thông ở 13 trường THPT và 16 phường, xã, thành lập các CLB phòng chống bạo lực học đường, phòng chống tội phạm và tệ nạn xã hội trong thanh niên.

Chị Nguyễn Thị Liên Hương - Phó Bí thư Thành Đoàn, Chủ tịch Hội LHTN TP Đà Lạt cho biết: Phong trào đã cổ vũ thanh niên thể hiện lòng yêu nước bằng những hành động thiết thực với các nội dung: Tự giác học tập, rèn luyện, tu dưỡng, phấn đấu trở thành công dân tốt, sống trung thực, trách nhiệm và nghị lực; sống trách nhiệm với bản thân, gia đình, xã hội, tích cực tham gia xây dựng Hội LHTN vững mạnh; xung kích, tình nguyện, sáng tạo hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, sẵn sàng cống hiến cho quê hương, đất nước. Phong trào như một ngọn lửa thúc giục thế trẻ đốt lên lòng yêu nước của mình bằng những việc làm ý nghĩa mang lại lợi ích cho bản thân, cho cộng đồng. “Tôi yêu Tổ quốc tôi” không chỉ là phong trào mà như một lời thề, một lời tuyên bố, một ước nguyện của tuổi trẻ thành phố hoa xây dựng quê hương đất nước giàu mạnh.

Trong 20 năm gương trong phong trào thanh niên “Tôi yêu Tổ quốc tôi” vừa được Hội LHTN TP Đà Lạt tuyên dương, BLĐ xin giới thiệu một số tấm gương dưới đây.

Nguyễn Hữu Hương Thảo
(đoàn viên Chi đoàn 12 Hóa - Trường THPT Chuyên Thăng Long)

“Học tập vì ngày mai lập nghiệp”

Không ngừng nỗ lực học tập, Nguyễn Hữu Hương Thảo luôn quan niệm học đi đôi với hành, bạn đã vận dụng kiến thức học được và “thực hành” nhiều đề tài khoa học, đoạt được thành tích cao, nhiều giải thưởng trong các kỳ thi quốc gia. Không chỉ học giỏi, bạn còn tích cực tham gia các hoạt động phong trào của tuổi trẻ học đường, là thành viên Ban chủ nhiệm CLB Kỹ năng sống của trường, tập hợp các bạn cùng tham gia nhằm xây dựng một thế hệ trẻ không chỉ có kiến thức mà còn có kỹ năng làm hành trang để lập thân lập nghiệp.

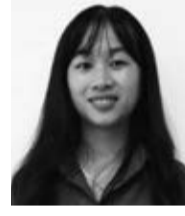

Đỗ Thành Công
(Đội phó Đội thanh niên xung kích xã Tràm Hành)

“Làm giàu cho mình, quê hương”

Với suy nghĩ làm nông dân thì phải quyết chí làm giàu trên chính mảnh đất quê hương, Công đã tập trung phát triển kinh tế theo hướng đa canh mang lại thu nhập 500 triệu đồng/năm.

Không chỉ giỏi làm ăn kinh tế, bạn còn tích cực tham gia công tác xã hội, giữ bình yên thôn xóm, tham gia công tác bảo vệ rừng, 12 lần tình nguyện hiến máu cứu người. Thành được bà con tin yêu và nhận nhiều giấy khen trong các phong trào tình nguyện, hiến máu, công tác Đoàn - Hội.

Trần Bảo Uyên
(Phó Bí thư Đoàn phường 4)

“Sáng tạo trong hoạt động”

Là cán bộ Đoàn, “phó” thủ lĩnh thanh niên của một phường nằm giữa trung tâm thành phố, Bảo Uyên đã nêu sáng kiến thành lập Tổ hợp tác thanh niên phường 4, chuyên kinh doanh lĩnh vực dịch vụ cưới và cho thuê trang phục biểu diễn. Với định hướng thâm mỹ lành mạnh, cơ sở kinh doanh của bạn được các giới trẻ đón nhận. Sau 2 năm đi vào hoạt động, tổ hợp tác thanh niên do Uyên điều hành đạt doanh thu trên 300 triệu đồng, tạo công ăn việc làm cho hơn 10 đoàn viên, thanh niên trong phường.

Lê Nguyễn Trung Vinh
(Chi hội trưởng Chi hội thanh niên tổ dân phố 1, Phước Thành - phường 7)

“Giữ bình yên khu phố”

Trung Vinh nổi tiếng là người trẻ tuổi làm ăn kinh tế giỏi ở Phước Thành, tích cực chia sẻ kinh nghiệm chăm sóc cây trồng, cung ứng cây giống kháng bệnh cao cho bà con nông dân. Vinh tận dụng đất trống xung quanh nhà sinh hoạt cộng đồng của tổ dân phố để tăng gia sản xuất, 70 cây tùng để bán gây quỹ phục vụ cho hoạt động Đoàn của tổ dân phố. Vào buổi tối, Vinh còn đều đặn tham gia lực lượng dân phòng, phối hợp lực lượng công an phường ngăn chặn tệ nạn xã hội và đảm bảo ATGT.

Ý KIẾN BẠN ĐỌC

Đường đèo Mimosa là một trong những cửa ngõ chính vào TP Đà Lạt, có chiều dài khoảng 11 km, hàng ngày, có mật độ các phương tiện tham gia giao thông khá cao. Hiện nay, tuyến đường này đã xuống cấp nghiêm trọng, nhất là những ngày mưa làm ảnh hưởng không ít đến các phương tiện vận chuyển hàng hóa lưu thông qua lại và hành khách đến tham quan thành phố ngàn hoa này.

Hiện tại mặt đường nhiều nơi bị xuống cấp nghiêm trọng, nhiều chỗ bị bong tróc, lồi lõm, xuất hiện nhiều ổ gà, ổ voi và hai bên lề đường thường có những rãnh lớn, nhỏ. Vào ngày nắng, mặt đường đầy bụi bặm, vào ngày mưa mặt đường thường bị ngập tạo thành những vũng nước lớn, nhỏ làm xe khách đến những đoạn này phải né, tránh rất nguy hiểm. Nhìn

Cần nâng cấp đường đèo Mimosa

chung, cả tuyến đường, chưa lắp hệ thống gương cầu lồi ở những chỗ cua khúc

khuyết và bị che khuất tầm nhìn bởi sườn núi hoặc cây xanh che phủ, bên cạnh

Một vũng nước chiếm nửa lòng đường khiến xe tải chờ hàng đến đây phải né tránh.

Ảnh: HNM

đó, về đêm đoạn không có hệ thống đèn chiếu sáng nên không đảm bảo an toàn giao thông. Được biết, đây là tuyến đường không chỉ dành cho xe tải, xe container và nhiều phương tiện xe cộ khác cũng được lưu thông vào, ra thành phố Đà Lạt. Vì vậy, khiến con đường ngày càng hư hỏng nhanh và đã có những tai nạn giao thông đáng tiếc xảy ra.

Qua thông tin trên, thiết nghĩ các cơ quan chức năng cần từng bước nâng cấp, di tu khắc phục những ổ gà, ổ voi; phát cây xanh che phủ hai bên đường để cho con đường được thông thoáng. Tuyến đường được lắp hệ thống gương cầu lồi và điện đường, nhằm đáp ứng an toàn giao thông cho các phương tiện khi tham gia giao thông.

HUỲNH NGỌC MINH

ĐỌC ĐƯỜNG ĐẤT NƯỚC

Về Krông Pa ăn món Jrai

VĂN CÔNG HÙNG

Krông Pa là huyện xa nhất của tỉnh Gia Lai về phía tây nam. Một phần giáp Phú Yên, phần kia giáp Đắk Lắk. Là nơi trú ngụ của người Jrai. Đây là vùng thung lũng rất lạ, luôn luôn nắng và nóng, lượng mưa trong năm rất ít, không khí cứ như quẩn quẩn lại, người không quen về đây rất khó sống. Nhưng với người Jrai ở đây, khí hậu ấy khiến họ có những món ăn ngon để đời.

Dân ở đây nuôi rất nhiều bò. Buổi chiều, bò đi vàng đường. Và toàn bò cỏ, may mắn có thời người ta định lai với bò ngoại để cho nhiều thịt, nhưng rồi hình như kế hoạch ấy thất bại, nên giờ bò cỏ ở đây ngon nổi tiếng.

Từ bò, người ta làm món bò một nắng. Món này giờ đang tung hoành ở tất cả các nhà hàng trên cả nước. Thì bò cả tảng thế, phơi trên đá, sau này nhiều người phơi trên các tấm phen. Đang có tranh cãi là có ướp gia vị trước khi phơi không, nhưng nguyên thủy nó hoàn toàn không ướp iếc gì hết. Là do người ta ăn không hết thịt tươi thì bèn nghĩ ra cách để dành ăn dần, và giờ nó thành nổi tiếng.

Bảo quản món này cũng phải... tân cổ giao duyên, tức là phải cho vào ngăn đá tủ lạnh. Tôi đã từng cất 2 cân trong tủ lạnh, thấy nó bám sương tưởng hỏng bèn cho vào ngăn mát, và vì thế mà nó... hỏng thật.

Khi ăn, nướng trên than hoặc cồn, làm sao cho khi xé ra, các sợi vẫn còn màu hồng, quăn quýt như những sợi thừng, ngọt mà thơm mà mềm chứ không cứng như món thịt trâu gác bếp tôi cũng từng được "thời". Nó phải ăn với 2 thứ gia vị đỉnh kèm, không có nó vị ngon mất đi một nửa, một là lá é và 2 là muối kiến.

Kiến muối.

Lá é là một loại lá rừng họ hương nhu, có mùi thơm quyến rũ, đồng bào phát hiện từ thời nào thời nào, bữa ăn chỉ cần một cành lá é, giã với muối, xong cơm. Còn dùng nó để ăn kèm với bò một nắng thì, thôi rồi... rượu ơi.

Món thứ 2 là muối kiến. Không phải kiến nào cũng có thể ăn được. Cũng như người Tây Nguyên có món lá mì (sắn) đặc sản mà giờ đã nghe ngệch vào các nhà hàng hạng sang ở thành phố, nhưng không phải lá mì nào cũng dùng được, không biết hái là say sập trời ngay. Nó phải là loại kiến càng màu vàng chân cao đặc chủng, dít không trong các lùm lá, tiếng Jrai gọi là hdomsao, bắt về, giã đập ra với ớt hiểm, thế là thành món chấm. Đồng bào không bao giờ bắt kiến trong vườn vì có thể nó không sạch, vườn có thể có xác động vật. Họ vào rừng sâu, tìm các cây có kiến, để nĩa dưới gốc cây rồi hơ lửa, kiến rơi xuống được sàng sảy sạch rồi mang về chế biến. Tức là giã với ớt như đã nói. Nó dòn dốt chua và hơi mặn mặn. Chấm với thịt nướng thì... thôi rồi. Mà ăn với cơm cũng bắt. Ngoài ra, đồng bào còn dùng để nêm vào

Lá teng neng.

Ảnh: C.HÙNG

canh. Trứng kiến rất quý được dùng để nấu cháo. Gạo giã thành bột rồi nấu với trứng kiến là món rất quý chuyên dành cho người già và trẻ nhỏ. Giờ thì người ta cho thêm vào kiến ít muối, ít bột ngọt, và sấy khô lên để bán, nhưng xuống làng ăn nguyên kiến chưa sấy, chưa qua chế biến hiện đại, còn thấy rõ chân cẳng râu ria của kiến đang dè dặt ra trong cái lá thay đĩa, đang còn ướt, đã hơn nhiều, khoái khẩu hơn nhiều... Bò một nắng nướng chấm với muối kiến, nhấm kèm một cái lá é, có khi ngày xưa thời trâu vua xoi cũng chỉ đến thế là cùng?

Có lần nhà thơ Lê Huy Mậu từ Vũng Tàu lên Pleiku chơi. Ông này là tác giả phần lời của bài hát "Khúc hát sông quê" xôn xao khắp chợ cùng quê, lên đây nhiều người hâm mộ sẵn đón cao lương mỹ vị một bữa người. Đến lúc gặp tôi, tay hồ hững về miếng bò một nắng xoắn xuýt những hạt muối kiến như sương mai ngậm trên lá rau khúc cho vào miệng vừa nhai vừa ngậm rồi lặng người bật dậy ngỡ ngàng hỏi: Tôi vừa ăn món gì đây? Khi về tôi tặng ông một lọ nhỏ muối kiến. Về Vũng Tàu ông lu loa

với đám bạn của ông, toàn dân dầu khí nhiều tiền thiếu bạn nhậu, rằng ông có một thứ chấm khô rất tuyệt vời, rất cầu kỳ, rất độc đáo, rất mọi nhẽ, do con ma rừng tặng ông, ấy là muối kiến. Loại này phải chấm với những thứ tương xứng, ví dụ... tôm hùm, ví dụ các loại cá cua ngon nhất ở biển. Thế là các bố đại gia kia liên tục đăng ký. Mỗi lần đi, ông mở tủ lạnh, dùng cái thìa nhựa ăn sữa chua bé như lưỡi chim sẻ xúc một xúc, rồi còn lắc mấy cái cho nó rơi bớt xuống rồi mới trịnh trọng gói vào mấy tầng nilon, bỏ túi mang tới. Và chao ôi là sau đấy tôi nhận biết bao nhiêu là điện thoại từ bạn bè ông, để khen có, để xoa xuýt lằng lằng có, để nhờ mua có...

Cũng từ bò, bà con Jrai chế biến ra món cà xóc. Món này ai đã "thời" một lần thì sẽ mãi mãi không quên.

Hôm ấy, khuya rồi, tôi lang thang trong một làng ở Krông Pa chờ giờ lên nhà rông mắc vòng ngũ thi một tay thanh niên ghé tai nói: cà xóc hương rượu không? Ở sao mà lại nhem thềm tao lúc này. Làm ngay thôi, tao mua rượu.

Nôm na thế này, nó là cái dạ dày bò. Luộc chín thái mỏng. Mật bò, cà đắng, khổ qua, ớt hiểm, lá teng neng, một ít phèo (phần dinh dưỡng sên sệt ở ruột non con bò màu trắng đục)... tất cả cho vào cái tô, bóp nhuyễn cho thật thấm. Thế thôi, rồi làm mỗi đĩa rượu. Nó ngon một cách... bản sắc và hiện đại, thắm sâu mà hoang dã, và nồng nàn đến... xoa xuýt...

Tôi viết bài này vừa xong thì một cậu em tận Sơn La điện: Anh gửi cho em ít muối kiến, gửi chuyển phát nhanh nhé, tuần sau em làm con dê, em đã thử rồi, dê nướng chấm muối kiến cũng rất ổn. Thì ra năm ngoái tôi gửi cho nó một lọ muối kiến, lợ bé như cái ly uống rượu, thế mà nó nhớ đến tận giờ?

Haruki Murakami tiếp tục được cuộc thắng Nobel

Nhà văn Haruki Murakami.

Tiểu thuyết gia người Nhật là tác giả được yêu thích nhất mùa giải năm nay, theo tỷ lệ đặt cược của nhà cái Ladbrokes.

Nobel Văn học 2016 sẽ được Viện Hàn lâm Thụy Điển công bố vào 13/10 (giờ địa phương). Mới đây, nhà cái nổi tiếng Ladbrokes công bố Haruki Murakami có tỷ lệ 4/1 (một ăn bốn).

"Haruki Murakami lại dẫn đầu như mọi năm. Năm nay, fan của Murakami hơn bao giờ hết tin rằng Nobel sẽ gọi tên ông ấy", người phát ngôn của nhà cái - Alex Donohue - nói.

Liên tục các năm gần đây, tác giả nổi

tiếng người Nhật dẫn đầu về tỷ lệ cược trên Ladbrokes. Tuy nhiên, người hâm mộ Murakami luôn phải thất vọng khi kết quả được công bố. Với Murakami, giải thưởng có thể không phải là điều ông trông đợi. Từ năm 2012, khi được hỏi về khả năng thắng Nobel Văn học, nhà văn đã cười và nói với phóng viên của New Yorker: "Tôi không thích giải thưởng. Bởi điều đó có nghĩa là tôi đã kết thúc".

Hiện tại, trên bảng tỷ lệ đặt cược của Ladbrokes, sau Haruki Murakami là nhà thơ Syria - Adonis - với tỷ lệ 6/1. Dù gần đây đã nghỉ viết tiểu thuyết, tiểu thuyết gia người Mỹ - Philip Roth -

được đặt cược 7/1. Tác giả người Kenya - Ngugi wa Thiong'o - ở vị trí thứ tư với tỷ lệ 10/1 và nhà văn Mỹ - Joyce Carol Oates - đứng thứ năm với tỷ lệ 14/1.

Trong khi giải Man Booker lần lượt công bố danh sách sơ khảo và chung khảo trước, Viện Hàn lâm Thụy Điển không bao giờ hé lộ dấu hiệu về người có khả năng đoạt giải cho tới khi công bố kết quả ở mùa giải. Danh sách rút gọn của các ứng viên sẽ được tiết lộ 50 năm sau đó, tức tới năm 2066, công chúng mới được biết những tác giả nào vào chung khảo Nobel Văn học năm nay.

(theo tintuc.vn)

Rong ca xuyên mùa màng...

... bốn năm chục tuổi bỗng muốn đệm được bài hát, nên nhờ ông chỉ. Học trò của ông vì thế đã xuất hiện dọc theo đường ca hát của ông. Ông không nhớ hết học trò của mình, nhưng chắc khi ốm đòn họ không thể không nhớ về ông thầy dạy nhạc bất đắc dĩ giang hồ của họ.

Trước đây, ông không đóng đô ở chợ Tùng Nghĩa lâu như thế này đâu. Bởi do ông không có xe máy, xe đạp thì không xuê, mà cuộc xe ôm bây giờ từ Đức Trọng đi Đình Văn, Lâm Hà họ lấy đến tám chục ngàn thì ông chịu không nổi, qua Thạnh Mỹ thì đến một trăm hai chục ngàn. Mà tối phải quay về để dưỡng lá phổi đang là chuyện sống còn, và việc dưỡng đó phải sinh hoạt tập trung ở một địa điểm mới có thể.

Hát trường kỳ như thế, trong sương gió mãi như thế, nên có ngày ông cũng bị nghiệp dọa. Cầm ca kiểu Trương Đức Nghi, tên ông, phèo phổi nào chịu nổi, hần danh ca thị thành vãi lạy là hiển nhiên rồi. Lao, căn bệnh kẻ thù của kẻ xương ca đã đến. Ông vào ra khoa lao phổi thường xuyên, là khi gặp bệnh viện nào gần nhất trên hành trình đi hát dạo này. Rồi một dạo, ho đau đến lộn ruột vỡ ngực, ông "gác đòn" để tìm vào chữa trị phổi ở Bệnh viện Đồng Nai suốt tám tháng trời.

Ông cũng có quê hương, ở xã Bàu Hầm, huyện Thống Nhất, tỉnh Đồng Nai. Bệnh lao vừa khỏi, ngồi mà nhớ cái thú ôm đòn ở chợ quá, ông nhảy Tùng Nghĩa, huyện Đức Trọng, tỉnh Lâm Đồng ngay. Nhảy lên, là sáng hôm sau đã thấy ngồi

giữa chợ nghêu ngao, như thể sân khấu của riêng mình.

Thấy thương ông, có thợ điện tử ở Tùng Nghĩa đã độ chế tặng cho ông một cái máy tăng áp để khi hát nhẹ nhàng mà âm thanh vẫn vang, bớt áp lực lên lá phổi.

Cái thú đau thương đã vụn vào đời ông. Ông tự học nhạc, đánh đàn, và tự đào luyện mình thành ca sĩ. Người ta bảo ông cũng có gia đình. Rằng, vợ con ông không cho ông hành nghề cầm ca; nhưng ông vẫn cứ đi, lang bạt thế, đã hơn hai năm rồi. Hát quên luôn cái tuổi đã sáu lăm của mình. Ông nói ông mang lại niềm vui cho mọi người. Ông cũng nói trời phú cho ông khả năng cầm ca. Tôi thì nghĩ có khi ông trời bắt ông phải cầm ca.

Dù nghề hát rong trên thế giới nhiều thành phố cũng có, nhưng ở kiểu khác, còn hình ảnh của ông là sự kết tụ đặc sắc phố thị xuyên làng quê Việt Nam.

Mấy ngày qua, tôi quay lại chợ Tùng Nghĩa; không thấy ông ngồi hát. Không gian chợ chợt buồn, thiếu đi cái gì đó đặc trưng. Tôi chạy về dãy nhà trọ nhếch nhác ông trọ. Xóm trọ bảo ông trả căn phòng đi rồi, mà đi đâu thì không ai biết. Chắc lại ở làng mạc, trang thôn, chợ quê, xó phố xa hút nào đó nữa thôi. Hình bóng người nghệ sĩ cứ cà nhắc cà nhắc, với nhạc phiêu linh trên môi tóc ấy bay lên: "Người đi đi ngoài phố, chiều bờ ngõ bờ vó/ Người đi đi ngoài phố, những bước chân lạc loài"...

(*) Những chữ in nghiêng là ca từ của các ca khúc, đi xuyên qua nhiều nhạc sĩ, tác giả.

(TIẾP TRANG 6)

THỂ THAO

Nâng chất lượng giáo dục thể chất trong trường học

Ngành Giáo dục Lâm Đồng yêu cầu các trường học trong tỉnh thực hiện nghiêm túc các giờ giáo dục thể chất trong tuần và đẩy mạnh các hoạt động thể thao ngoại khóa học đường.

VIẾT TRỌNG

Dạy đúng và đủ theo qui định

Theo Sở Giáo dục - Đào tạo (GDĐT) Lâm Đồng, toàn tỉnh Lâm Đồng hiện có 471 trường phổ thông từ cấp tiểu học đến trung học phổ thông (THPT), trong đó, tiểu học có 253 trường, trung học cơ sở (THCS) có 159 trường và THPT có 59 trường.

Công tác tại các trường trên tính đến hết tháng 6/2016, có tổng cộng 813 giáo viên thể dục, trong đó, đào tạo đúng chuyên ngành 570, còn lại là giáo viên được đào tạo tại địa phương theo phương thức ghép môn.

Hiện, tất cả các trường THCS và THPT trong tỉnh đã có đủ giáo viên giảng dạy môn thể dục, riêng cấp tiểu học mới chỉ có khoảng 75% trường có giáo viên chuyên trách (241 giáo viên trong 253 trường). Hằng năm, ngành thường xuyên tổ chức các chuyên đề, các lớp bồi dưỡng để nâng cao trình độ chuyên môn cho đội ngũ giáo viên thể dục này.

Toàn bộ các trường học trên đến nay đều thực hiện nghiêm túc việc dạy thể dục 2 tiết/tuần theo qui định của Bộ GDĐT. "Chúng tôi yêu cầu các trường phải dạy đúng, dạy đủ nội dung và chương trình môn thể dục, đảm bảo 2 tiết trong tuần, không học tiết ghép, trong tiết học đảm bảo 2 nội dung" - ông Trần Hải, Phó Phòng THPT, phụ trách Giáo dục thể chất trường học của Sở GDĐT Lâm Đồng cho biết.

Hầu hết các trường theo ông Hải, đã chủ động, linh hoạt trong việc thực hiện chương trình, xây dựng kế hoạch dạy học phù hợp với điều kiện thực tế từng trường. Môn học tự chọn được thống nhất trong tổ và được dạy học xuyên suốt trong cả cấp học.

Hàng năm, Sở chỉ đạo các trường đánh giá xếp loại thể lực học sinh. Hầu hết học sinh được đánh giá theo 4 trong 6 nội dung qui định như nằm ngửa gập bụng, bật xa tại chỗ, chạy 30 m xuất phát cao, chạy con thoi 4 x 10 m... Cho đến nay, tất cả các trường đều thực hiện nghiêm túc việc kiểm tra, đánh giá học sinh, kể cả các trường tiểu học chưa có giáo viên chuyên trách thể dục. Tuy nhiên, như ông Hải cho biết, qua kiểm tra hồ sơ, nhiều trường vẫn chưa xếp loại theo đúng độ tuổi thực tế của học sinh.

Tăng cường các hoạt động ngoại khóa

Bên cạnh chương trình chính

Aerobic đang phát triển rất mạnh hiện nay trong nhiều trường học trong tỉnh. *Trong ảnh: Một tiết mục tại giải Aerobic tỉnh Lâm Đồng.* Ảnh: V.T

khóa, Sở GD Lâm Đồng còn chỉ đạo các trường học, các cơ sở giáo dục đẩy mạnh các hoạt động thể thao ngoại khóa cho sinh viên, học sinh theo đặc điểm từng bậc học, từng địa phương. Các hoạt động ngoại khóa này không chỉ phát động phong trào cho có mà cần hướng vào thực chất, có tác dụng động viên khuyến khích học sinh, sinh viên tự giác tham gia tập luyện thể thao, hình thành thói quen rèn luyện thân thể thường xuyên. Ngành khuyến khích học sinh bậc tiểu học có thể tham gia các môn cờ vua, Aerobic, bóng đá mini, bóng bàn, cầu lông; bậc THCS và THPT có nhiều hoạt động đa dạng hơn như bóng đá sân lớn, bóng chuyền, bóng rổ, vận động ngoài trời... Ngoài ra, các trường học phổ thông ở cả 3 cấp nên đưa các môn thể thao dân tộc như kéo co, đá cầu, các trò chơi dân gian vào tạo thêm nét vui tươi trong học đường.

Đến nay, hầu hết các trường học trong tỉnh đã tổ chức rất nhiều hoạt động ngoại khóa trong năm học, thu hút đông đảo học sinh trong trường tham gia với các CLB thể thao học đường trong các môn bóng bàn, bóng chuyền, bóng đá, võ thuật...

Với võ thuật, cho đến nay, nhiều môn võ khi đưa vào trường học được học sinh hưởng ứng khá tốt như Karatêdo, Taekwondo, Vovinam, Võ cổ truyền, một phần cũng nhờ nhiều thầy giáo dạy trong trường lại chính là huấn luyện viên. Chẳng hạn như môn võ Karatêdo đã từng tổ chức giải sinh viên, học sinh toàn tỉnh Lâm Đồng với vài chục trường học tham dự.

Riêng môn thể dục nhịp điệu

(Aerobic) cho đến nay tại Lâm Đồng hầu như chỉ phát triển trong trường học. Giải cấp tỉnh do Sở Văn hóa - Thể thao và Du lịch Lâm Đồng tổ chức hằng năm có thể coi là một giải thể thao học đường khi các đoàn tham dự hầu như đều đến từ các trường học. Trong môn này, nhiều trường hiện có phong trào rất mạnh như THCS - THPT Xuân Trường (Đà Lạt), THPT Trần Phú - Đà Lạt, THPT Lộc Thành - Bảo Lâm, trong đó

THPT Lộc Thành liên tiếp vô địch tỉnh trong 2 năm gần đây.

Cũng nói thêm một chút về xã hội hóa thể thao học đường đang phát triển khá tốt gần đây tại Lâm Đồng. Nhiều trường với sự hỗ trợ của Hội Phụ huynh học sinh, các nhà tài trợ trong cộng đồng cùng với nguồn lực của trường đã đầu tư xây dựng các công trình thể thao cho học sinh hoạt động ngoại khóa. Điển hình như Trường Phổ thông Dân tộc Nội

trú liên huyện phía nam tại Đà Tẻ, THPT Lê Hồng Phong - Di Linh, Dân tộc nội trú Di Linh... đầu tư làm sân bóng đá mini cỏ nhân tạo trong trường cho học sinh chơi, số tiền đầu tư cho mỗi sân bóng này không hề nhỏ, từ 500 triệu đồng trở lên.

Trên nền hoạt động này, ngành Giáo dục Lâm Đồng hằng năm khuyến khích các trường học trong tỉnh tổ chức các giải thể thao trong trường học, ít nhất mỗi năm 1 lần và phải tổ chức Hội khỏe Phù Đổng cấp trường, sau đó cử đội tham gia Hội khỏe Phù Đổng cấp huyện, thành mỗi năm 1 lần do Phòng GD phối hợp với Trung tâm Văn hóa Thể thao các huyện thành tổ chức.

Riêng Hội khỏe Phù Đổng cấp tỉnh được tổ chức 2 năm 1 lần, qui tụ đội tuyển của 12 phòng GD các huyện, thành và tất cả 59 trường THPT tham dự. Theo qui định, Hội khỏe Phù Đổng cấp huyện và cấp tỉnh phải ít nhất có 5 môn thể thao được thi đấu. Tại Hội Khỏe Phù Đổng toàn quốc lần thứ IX - 2016, đoàn VĐV học sinh Lâm Đồng đã giành được 9 huy chương, trong đó có 1 vàng, 2 bạc và 6 đồng. VĐV đoạt huy chương vàng duy nhất cho đoàn Lâm Đồng là K'Brai - học sinh Trường THPT Dân tộc nội trú tỉnh Lâm Đồng trong bộ môn Vovinam.

Để tiếp tục nâng chất lượng giáo dục thể chất trong trường học, thời gian đến Sở GD Lâm Đồng cho biết sẽ ưu tiên chuẩn hóa cho các giáo viên thể dục đào tạo ghép môn tại địa phương. ■

Góc ảnh đẹp

Hái chè ở đồi chè cổ Cầu Đất. Ảnh NGUYỄN TẮT THẮNG